OMGEVINGSVISIE MEDEMBLIK

EEN AANTREKKELIJKE LEEFOMGEVING VOOR JONG EN OUD

RHO ADVISEURS

VOORWOORD

De gemeente Medemblik staat voor een nieuwe toekomst vol kansen en uitdagingen. Met deze omgevingsvisie, opgesteld in samenwerking met onze inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden, geven we richting aan de ontwikkeling van onze gemeente richting 2040. Deze visie is tot stand gekomen op basis van een scenariostudie om keuzes te kunnen maken. Zo hebben we de belangrijkste trends en ontwikkelingen samengebracht om een samenhangende en robuuste koers uit te zetten. Dit document dient als kompas voor de komende jaren en helpt ons om Medemblik nog leefbaarder, duurzamer en economisch veerkrachtiger te maken.

Deze omgevingsvisie dient als leidraad voor de ontwikkeling van Medemblik tot 2040, met oog voor duurzaamheid, leef-baarheid en economische vitaliteit. We hopen dat u met deze visie een duidelijk beeld krijgt van waar we naartoe willen als gemeente en hoe we daar samen aan kunnen werken.

Figuur 1: Basiskaart Gemeente Medemblik

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD **2**

1. INLEIDING **5**
1.1 Waarom een omgevingsvisie? 5
1.2 De uitdaging: keuzes maken in de ruimtelijke puzzel 5
1.3 Wat moet de omgevingsvisie doen? 6
1.4 Hoe is de visie tot stand gekomen? 7
1.5 Hoe leest u deze visie? 8

2. VERTREKPUNTEN **9**
2.1 Waarden en kwaliteiten 9
2.2 De Westfriese identiteit 9
2.3 Regio West-Friesland en beleidsontwikkelingen 11
2.4 Demografie en ruimtelijke implicaties 12
2.5 Hoofdopgave: Een leefbare gemeente voor jong en oud 12
2.6 Opgaven voor de toekomst 13
2.6.1 Inzetten op een evenwichtige volkshuisvesting 14
2.6.2 Bevorderen van de leefbaarheid in de dorpen en stad 14
2.6.3 Omslag naar een duurzame samenleving 14
2.6.4 Waarborgen van een vitale agrarische sector 16
2.6.5 Investeren in een toekomstbestendige bedrijvigheid 16
2.6.6 Benutten van kansen op het gebied van toerisme en recreatie 16
2.6.7 Beschermen van de openheid van het landschap 17
2.6.8 Creëren van een robuust groen- en blauwnetwerk 17
2.6.9 Koesteren van cultuurhistorie in de dorpen en stad 17
2.6.10 Waarborgen van een gezonde en veilige woon- en leefomgeving 18
2.6.11 Zorgen voor een bereikbare en mobiele gemeente 18
2.6.12 Een gezonde generatie in 2040 19

3. KOERS EN KEUZES **20**
3.1 Natuurlijk fundament: toekomstbestendig en robuust 22
3.1.1 Koers: Samenwerking met de natuur 22
3.1.2 Bodem en Water 22
3.1.3 Natuur, landschap en erfgoed 25
3.1.4 Verduurzaming en energie 26
3.1.5 Gebiedsgerichte koers 28
3.1.6 Uitwerking van de koers naar de kaart 29
3.2 Samenleving: vitaal verbonden gemeenschappen 30
3.2.1 Koers: Samen sterk in 2040 30
3.2.2 Wonen en Leefbaarheid 30
3.2.3 Gebiedsgerichte koers 33
3.2.4 Uitwerking van de koers naar de kaart 34
3.3 Economie: innovatieve ondernemingszin 35
3.3.1 Koers: Duurzaam en Innovatief Ondernemen 35
3.3.2 Agrarische Sector en overige bedrijvigheid 35
3.3.3 Gebiedsgerichte koers 37
3.3.4 Uitwerking van de koers naar de kaart 38

4. GEBIEDSGERICHTE UITWERKING **39**
4.1 De zuidrand tussen Wognum en de IJsselmeerdijk 40
4.2 De IJsselmeerdijk en omgeving 41
4.3 Het noordwestelijke deel van de gemeente 42
4.4 Het gebied rondom Wognum 43
4.5 Sturende principes bij gebiedsuitwerking en initiatieven 44
4.5.1 Dorpsontwikkeling 44
4.5.2 Landschap, Bodem en Water 45
4.5.3 Woningbouw en ontwikkeling van bedrijvigheid 46

5. UITVOERING **47**
5.1 Inleiding 47
5.2 Implementatie omgevingsvisie en doorwerking naar andere instrumenten 48
5.3 Instrumenten van de Omgevingswet 49
5.3.1 Het Programma 49
5.3.2 Het Omgevingsplan 49
5.3.3 De Omgevingsvergunning 49
5.3.4 Overige instrumenten 50
5.4 Ruimte voor Nieuwe Ontwikkelingen 51
5.4.1 Initiatieven en de Rol van de Omgevingsvisie 51
5.4.2 Samenwerking: Rollen van Gemeente, Raad/College en Initiatiefnemers 51
5.4.3 Afwegingen en Toetsing aan de Koers 51
5.4.4 Proces en Omgevingstafel 51
5.5 Monitoring van de Omgevingsvisie, Beleid en Projecten 52

1. INLEIDING

1.1 Waarom een omgevingsvisie?

Vanaf 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Elke gemeente in Nederland moet daarom een omgevingsvisie opstellen. Deze visie schetst hoe de gemeente haar fysieke omgeving op lange termijn wil inrichten, met als doel een veilige, gezonde en kwalitatief hoogwaardige leefomgeving te behouden en te versterken. De gemeente Medemblik bestaat uit zestien dorpen en een stad, elk met een eigen karakter en identiteit. De stad Medemblik, als oudste stad van West-Friesland, heeft een rijke geschiedenis en een sterke verbondenheid met het water. De omliggende dorpen kenmerken zich door een landelijk karakter en een hechte sociale structuur.

Tegelijkertijd staat de gemeente Medemblik voor grote ruimtelijke uitdagingen. Inwoners maken zich zorgen over het woningaanbod, de verkeersveiligheid en het voorzieningenniveau. Klimaatverandering, de energietransitie en de druk op de ruimte vragen om doordachte keuzes. De bevolking van Medemblik vergrijst en ontgroent, waardoor voorzieningen onder druk staan. De ruimte in Medemblik is kostbaar en moet zorgvuldig worden beheerd. De omgevingsvisie biedt een kader om deze uitdagingen integraal aan te pakken en een toekomstbestendige koers uit te zetten.

1.2 De uitdaging: keuzes maken in de ruimtelijke puzzel

Een omgevingsvisie is geen opsomming van wensen, maar een document dat keuzes maakt. Niet alles kan overal. Medemblik staat voor de opgave om de verschillende ruimtelijke ontwikkelingen in samenhang te bekijken en prioriteiten te stellen. Hoe zorgen we voor voldoende en passende woningbouw zonder de openheid van het landschap aan te tasten? Hoe kan de agrarische sector zich verduurzamen zonder economische vitaliteit te verliezen? Welke plekken lenen zich voor energietransitie en waar beschermen we de ruimtelijke kwaliteit?

Het leggen van deze ruimtelijke puzzel vraagt om een integrale, gezamelijke aanpak. De eerste stap is het scherp krijgen van de opgaven en ambities. Vervolgens worden deze opgaven geprioriteerd, waarbij de gemeente keuzes maakt op basis van urgentie, haalbaarheid en ruimtelijke impact. Tot slot wordt gekeken hoe deze opgaven gebiedsgericht kunnen worden uitgewerkt, zodat er maatwerk ontstaat per dorp en per gebied. Dit betekent dat niet elke oplossing generiek is, maar dat er per kern of gebied een passende strategie wordt ontwikkeld.

1.3 Wat moet de omgevingsvisie doen?

De omgevingsvisie beschrijft het toekomstbeeld van de gemeente Medemblik over 15 jaar. Deze visie fungeert als een strategisch kader dat richting geeft aan ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen. Door de verschillende opgaven en ambities te vertalen naar concrete richtlijnen en afwegingskaders, biedt de visie houvast voor toekomstige beslissingen.

De visie is gebaseerd op de **lagenbenadering**, volgens de Sustainable Development Goals (SDG's), waarbij de planeet, mensen en economie centraal staan. Het fundament (de planeet) moet vooral beschermd worden, terwijl de samenleving (mensen) meer flexibiliteit vereist om in te spelen op veranderingen. De economie verandert het snelst en vraagt om sturing, maar biedt ook ruimte voor nieuwe initiatieven.

Ruimte voor initiatieven en samenwerking
De omgevingsvisie moet duidelijk maken welke richting de gemeente op wil en moet helpen bij het maken van keuzes en afwegingen. Initiatieven vanuit de samenleving worden aangemoedigd, en de visie moet inspireren om ideeën te ontwikkelen die passen binnen deze visie. Samenwerking tussen inwoners, ondernemers en overheden is essentieel om initiatieven te koppelen aan de visie en om gebiedsgerichte prioriteiten te stellen, aangezien de gemeente Medemblik verschillende dorpstypen en een stad kent, met elk hun eigen uitdagingen. In elk gebied spelen andere kwesties en opgaven. Dit vraagt om specifieke doelen en een passende aanpak per gebied. Hiermee kunnen we concreet richting geven aan ruimtelijke ontwikkelingen.

Reikwijdte van de visie
De omgevingsvisie is bindend voor de gemeente zelf, wat betekent dat alle ruimtelijke initiatieven moeten bijdragen aan de ambities van de visie. De visie wordt vervolgens vertaald in omgevingsplannen, programma's en beleidsregels, die wel bindend zijn voor burgers, bedrijven en instellingen.

Visieverklaring
De gemeente Medemblik kiest voor een toekomst waarin duurzaamheid, leefbaarheid en economische weerbaarheid centraal staan. De keuzes die we maken, richten zich op het behoud van onze unieke landschappen, het versterken van de leefbaarheid in onze dorpen, en het bieden van ruimte voor innovatieve, duurzame economische groei. We investeren in woningbouw voor starters en ouderen, met behoud van het landelijke karakter, en maken bewuste keuzes om landbouwgrond te behouden. Voor energie-opwekking geven we de voorkeur aan oplossingen die geen afbreuk doen aan ons landschap. Dit document biedt niet alleen een toekomstbeeld, maar ook concrete richtlijnen voor de komende jaren.

Figuur 2: Lagenbenadering sustainable development goals
Bron: *Hugo von Meijenfeldt (Global Compact): "SDG-ambitie: van kruimelwerk tot bruidstaart"*

1.4 Hoe is de visie tot stand gekomen?

Agenda voor de Toekomst
De omgevingsvisie is gebaseerd op de ‘Agenda voor de Toekomst’, waarin de belangrijkste opgaven voor Medemblik zijn vastgelegd. Deze agenda, goedgekeurd door de gemeenteraad in september 2023, vormt de basis voor de (ontwerp)-omgevingsvisie en biedt richtinggevende bouwstenen voor het eindbeeld van Medemblik in 2040.

Samen met de samenleving
De Agenda voor de Toekomst is tot stand gekomen in samenwerking met een breed spectrum aan partijen, zoals inwoners, ambtenaren, (belangen)organisaties, ondernemersfederatie, dorpsraden, medeoverheden en de gemeenteraad. In verschillende sessies is gezamenlijk nagedacht over de kwaliteiten van de gemeente, opgaven die spelen en een mogelijke aanpak van deze opgaven voor de toekomst.

In de zomer van 2023 is een online enquête verspreid onder inwoners. De enquête is 308 keer ingevuld. De enquête ging over hoe mensen hun woonomgeving ervaren en wat hun wensbeeld voor de toekomst is. Ook werd gevraagd wat zij als belangrijkste thema’s voor de toekomst ervaren. Dit zijn de thema’s ‘Woningen voor iedereen’, ‘Voldoende voorzieningen’, ‘Een veilige omgeving’ en ‘Ruimte voor groen, water en natuur’. Huisvesting is hét belangrijkste thema is in de kernen. Er is voornamelijk behoefte aan woningen voor senioren (levensloopbestendige woningen) en betaalbare starterswoningen. Met dorpsraden, de ondernemersfederatie Medemblik (OFM) en LTO Westfriesland zijn gesprekken gevoerd. De kernvisies die elk dorp heeft opgesteld vormden de basis voor de gesprekken. Sommige dorpsraden waren niet beschikbaar voor een gesprek. Van deze dorpsraden is hun kernvisie gebruikt.

Opstellen van een ontwerpomgevingsvisie
De Agenda voor de Toekomst is uitgewerkt tot de ontwerp-omgevingsvisie. We hebben hiervoor binnen en buiten de gemeentelijke organisatie bij verschillende groepen input voor de visie opgehaald, zoals bij de ambtenaren en partnerorganisaties die vanuit hun vakgebied een bijdrage leveren (zoals de GGD en de Veiligheidsregio) en de gemeenteraad.

Samen met de samenleving
In de Agenda worden de opgaven voor de gemeente Medemblik aangekaart. Vervolgens is het de kunst om te bepalen hoe we als gemeente om willen gaan met deze opgaven. Welke koers past bij onze gemeente?

In het najaar van 2023 is samen met de dorpsraden gesproken om een verdieping te krijgen op de thema’s wonen, leefbaarheid en voorzieningen, (verkeers-) veiligheid, werkgelegenheid en de agrarische sector. Deze inbreng is meegenomen in het opstellen van een passende aanpak van de opgaven in onze gemeente.

Ontwerpomgevingsvisie
De ontwerp-omgevingsvisie wordt ter inzage gelegd en is 6 weken beschikbaar om te lezen en te bekijken. In die periode heeft iedereen de mogelijkheid hierop te reageren door een zogenoemde zienswijze in te dienen. De zienswijzen worden beantwoord in een Nota van beantwoording en betrokken bij de vaststelling van de omgevingsvisie door de gemeenteraad.

Samen met de samenleving
Voorafgaand aan de terinzagelegging worden bijeenkomsten georganiseerd voor inwoners waarin de ontwerp-omgevingsvisie wordt toegelicht. Hier is ruimte om vragen te stellen en inbreng te geven, bijvoorbeeld over zaken die ontbreken of sterker naar voren moeten komen. Ook de dorpsraden ontvangen de ontwerp-omgevingsvisie. In een bijeenkomst voor de dorpsraden wordt de visie gepresenteerd en kunnen de dorpsraden reageren.

1.5 Hoe leest u deze visie?

Deze visie biedt een vooruitblik op hoe onze gemeente zich de komende jaren zal ontwikkelen. Of u nu inwoner, ondernemer, beleidsmaker of belangstellende bent, deze leeswijzer helpt u eenvoudig door het document te navigeren.
In de inleiding leggen we uit waarom de omgevingsvisie is opgesteld en wat deze beoogt te bereiken. We bespreken de con-text van de Omgevingswet en de noodzaak om vooruit te plannen voor een veilige, gezonde en aantrekkelijke leefomgeving. In het tweede hoofdstuk staan de huidige situatie en uitdagingen van de gemeente centraal. We beschrijven de waarden en kwaliteiten van Medemblik, de unieke kenmerken van de zeventien kernen, en de belangrijkste opgaven waar we voor staan, zoals woningbouw, duurzaamheid, en leefbaarheid.

In hoofdstuk 3 wordt het toekomstbeeld van Medemblik in 2040 geschetst. Het hoofdstuk is opgebouwd in drie lagen:
1. **Natuurlijk fundament**: Hierin ligt de nadruk op een klimaatbestendige en robuuste inrichting van de gemeente, met aandacht voor waterbeheer, bodemgebruik en natuurbescherming.
2. **Samenleving**: We beschrijven hoe de dorpen en stad Medemblik zich in 2040 tot levendige, verbonden gemeenschappen ontwikkelen.
3. **Economie**: Dit deel gaat in op de economische ontwikkeling en hoe innovatie en duurzaamheid de drijvende krachten worden.

Het 4de hoofdstuk behandelt de gebiedsgerichte uitwerking aan de hand van vier deelgebieden: de zuidrand tussen Wognum en de IJsselmeerdijk, de IJsselmeerdijk en omgeving, het noordwestelijke deel van de gemeente en het gebied rondom Wognum. Tot slot wordt in hoofdstuk 5 uitgelegd hoe de omgevingsvisie in de praktijk tot uitvoering zal worden gebracht. Dit hoofdstuk gaat in op de instrumenten die de gemeente zal gebruiken om de visie te realiseren, zoals het omgevingsplan, programma's, vergunningen, en samenwerkingen.

2. VERTREKPUNTEN: DE GEMEENTE IN 2024

2.1 Waarden en kwaliteiten

De gemeente Medemblik heeft een rijke historie en een unieke ruimtelijke structuur, gekenmerkt door weidse polders, lintdorpen en een robuuste agrarische sector. De historische stad Medemblik en de zestien omliggende kernen dragen bij aan een divers landschap met een sterke gemeenschapszin. Kenmerkend element is de Westfriese Omringdijk, de dijk rond het kleilandschap van Westfriesland. De dijk beschermt de Westfriezen al sinds de 13e eeuw tegen water en verbindt verschillende gemeenten en landschappen, ieder deel met een eigen karakter. De dijk is met zijn 126 km lengte een tastbaar icoon van de Westfriese identiteit. De agrarische sector is een belangrijke pijler binnen de gemeente. De gemeente heeft een sterke agrarische geschiedenis, met zeer vruchtbare gronden op de klei van polder Grootslag. Dit maakt het gebied uniek, met een hoge productiewaarde en een sterke agrarische gemeenschap. De diversiteit in landbouwproducten (zoals bloem-kolen, broccoli, tulpen en pioenrozen) is een belangrijk kenmerk. Innovatie in de landbouw, zoals precisielandbouw en ont-wikkelingen als digitalisering van de tuinbouw, bieden kansen om de productiviteit te behouden terwijl de impact op de omgeving wordt verminderd. Toerisme speelt binnen de gemeente een steeds grotere rol, met name door het waterrijke karakter van de stad Medemblik en de recreatieve mogelijkheden langs het IJsselmeer. De openheid van het landschap, de agrarische productiviteit en de nabijheid van het IJsselmeer vormen tegelijk een robuust fundament voor de gemeente.

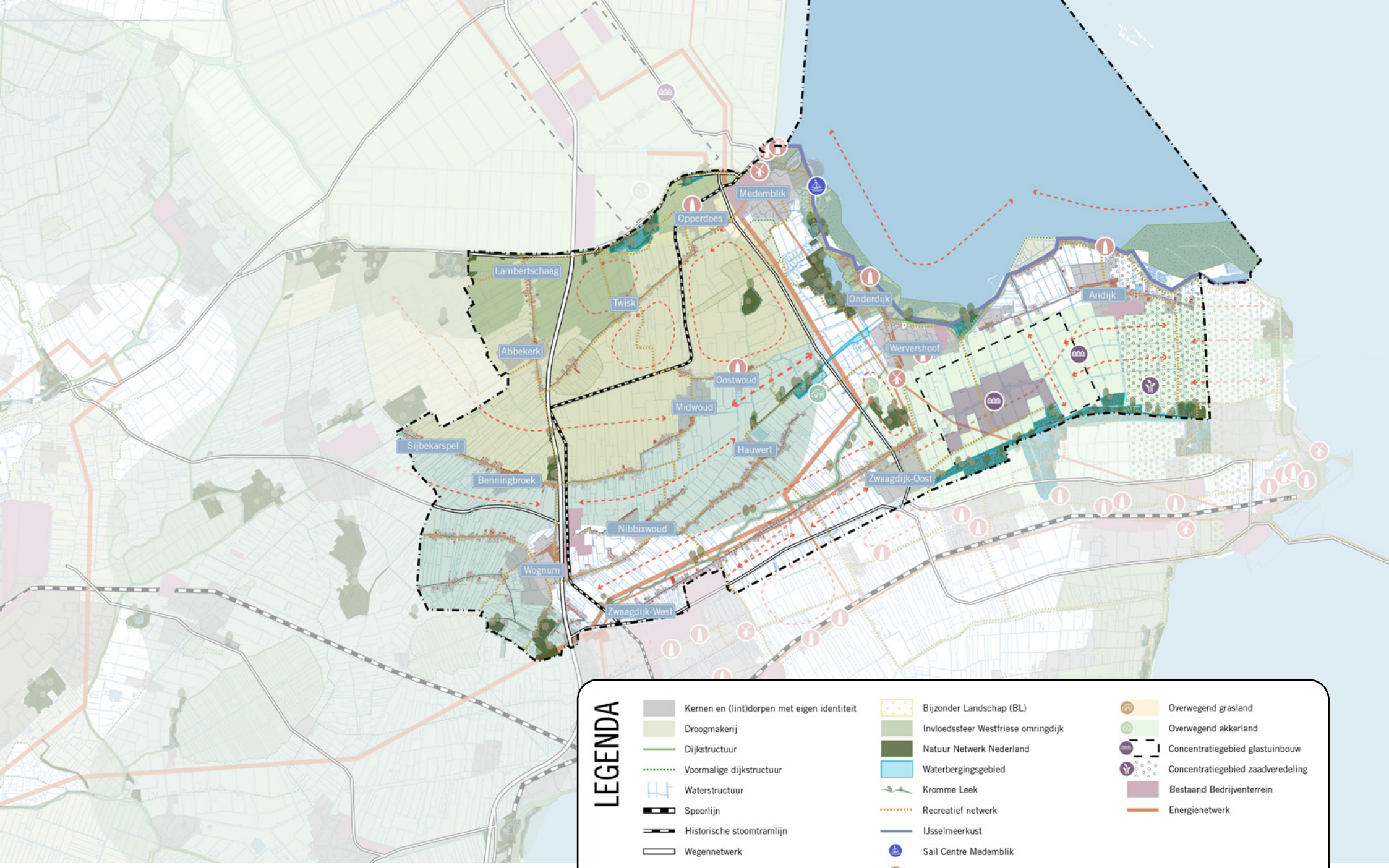
2.2 De Westfriese identiteit

De inwoners Westfriesland, en dus ook van Medemblik, staan bekend om hun eigenzinnigheid, ondernemerschap en no-nonsense mentaliteit. Westfriezen hebben historisch gezien een sterke werkethiek en een pragmatische instelling. Dit komt tot uiting in de manier waarop dorpen zichzelf organiseren, vaak met veel zelfredzaamheid en gemeenschapszin. Dorpsraden, ondernemers en lokale verenigingen spelen een cruciale rol in het behoud van de leefbaarheid en identiteit van de kernen. De Westfries is ondernemend en innovatief. Eigenschappen die goed van pas komen wanneer we samen willen werken aan een fijne leefomgeving! De omgevingsvisie biedt hiervoor de ruimte.

Figuur 3: De Westfriese omringdijk
Bron: *Leidraad Landschap en Cultuurhistorie, Pronvincie Noord-Holland*

Figuur 2: waardenkaart

2.3 Regio Westfriesland en beleidsontwikkelingen

De gemeente Medemblik maakt deel uit van de regio Westfriesland, een samenwerkingsverband van zeven gemeenten die gezamenlijk streven naar een evenwichtige ruimtelijke en economische ontwikkeling. In samenwerking tussen de gemeenten en maatschappelijke partners is de Ruimtelijke Agenda Westfriesland opgesteld, een strategisch document dat de ruimtelijke ontwikkelingen en ambities van de regio Westfriesland beschrijft. Het document dient als leidraad voor toekomstige projecten en beleidsplannen op het gebied van ruimtelijke ordening, infrastructuur, recreatie en natuurbehoud en is de inbreng voor het ruimtelijk voorstel van de provincie Noord-Holland. De Ruimtelijke Agenda Westfriesland is op 7 november 2024 regionaal vastgesteld.

Kernpunten van de Ruimtelijke Agenda Westfriesland:

- **Wonen, Leefbaarheid & Bereikbaarheid**: Westfriesland streeft naar een leefbare, gezonde, bereikbare en duurzame regio voor zowel bestaande als nieuwe inwoners. Er wordt ingezet op de bouw van minimaal 900 passende woningen per jaar, zoals vastgelegd in het Woonakkoord Westfriesland. Daarnaast is er aandacht voor het verbeteren van de multimodale bereikbaarheid van burgers en bedrijven in de regio. (Multimodale bereikbaarheid: de mate waarin een plaats bereikbaar is met verschillende transportmiddelen: te voet, per fiets, met verschillende vormen van openbaar vervoer, met individueel gemotoriseerd transport zoals auto).
- **Recreatie en Toerisme**: Het Recreatieschap Westfriesland ontwikkelt een nieuwe recreatievisie voor de komende tien tot vijftien jaar. Deze visie richt zich op het beheren en ontwikkelen van het recreatie-aanbod in de regio, met aandacht voor de groei van het aantal inwoners en andere ruimtelijke ontwikkelingen. Het doel is om voldoende en aantrekkelijke recreatiemogelijkheden te bieden voor zowel inwoners als bezoekers.
- **Agribusiness en Innovatie**: Gemeente Medemblik is onderdeel van de Greenport Noord-Holland Noord regio. In deze regio werken onderne-mers, overheid en kennisinstellingen samen aan de versterking van de agribusiness in de regio.
- **Landschappelijke Identiteit**: Het landschap van Westfriesland, gevormd door de landbouw, kent verschillende identiteiten met een eigen karakter. De regio wil deze kwaliteiten versterken en inspelen op de landschappelijke verschillen. Het landschap wordt gezien als een kernkwaliteit die gekoesterd en versterkt moet worden. Het doel is om de regio te ontwikkelen tot een van de meest aantrekkelijke gebieden van Nederland, met aandacht voor wonen, werken, recreatie en natuur.

De regio Westfriesland werkt ook samen op bovenregionaal niveau, zowel met de provincie Noord-Holland als met de andere regio's in Noord-Holland Noord (NHN). Op provinciaal niveau sluit Medemblik aan bij de provinciale Omgevingsvisie NH2050, waarin de focus ligt op het in balans houden van economische groei, leefbaarheid en natuurbehoud. Dit betekent dat keuzes in Medemblik niet alleen lokaal impact hebben, maar ook moeten aansluiten op bredere regionale en provinciale doelstellingen.

2.4 Demografie en ruimtelijke implicaties

Het CBS voorspelt dat de Nederlands bevolking groeit door vergrijzing en migratie. In heel Nederland speelt vergrijzing (inwoners worden ouder). In veel landelijke gemeenten speelt dubbele vergrijzing (jonge inwoners trekken naar de grotere steden. Het is belangrijk om nu al aandacht te hebben voor het bouwen van woningen die we nodig hebben voor het huisvesten van toekomstig personeel. Dit kunnen zowel (arbeids)migranten zijn maar ook voor personeel dat nu nog niet woonachtig is in de gemeente/regio. Met name in de regio Westfriesland loopt het aantal 65-plussers in rap tempo op. Waren dit er in 2019 nog 43.100, in 2040 zal dit uitgroeien tot zo'n 62.000. Deze enorme groei aan ouderen vraagt om voorzieningen die meegroeien. Die vergrijzende trend is zichtbaar in de bevolkingsontwikkeling van Medemblik, waarbij een toename van het aantal ouderen gepaard gaat met een afnemend aandeel jongeren. Dit heeft impact op de woningbehoefte, de voorzieningen en de arbeidsmarkt. Door de vergrijzing ontstaat er meer druk op zowel de formele als de informele zorg. Er is behoefte aan meer levensloopbestendige woningen en betere mobiliteitsoplossingen om ouderen actief en zelfstandig te houden. Tegelijkertijd is er een uitdaging om jongeren te behouden of terug te laten keren naar de regio door aantrekkelijke woon- en werkgelegenheden te creëren. De druk op de zorg vraagt ook om het aantrekken van voldoende zorgpersoneel gecombineerd met opleidingsmogelijkheden in de regio. Omdat het organiseren van méér zorg in de toekomst steeds lastiger zal worden zal het accent in toenemende mate komen te liggen op het zo efficiënt mogelijk inzetten van de beschikbare zorg. Bijvoorbeeld door het concentreren van ouderenhuisvesting rond voorzieningen en daar de zorg te organiseren. Ook kan bijsturing plaatsvinden door als gemeente een actief beleid te voeren op het gebied van maatschappelijk vastgoed (bijvoorbeeld door ruimte voor een huisarts voor te schrijven in de plint van een appartementengebouw).

Voorzieningen zoals scholen, zorginstellingen en sportaccommodaties staan onder druk door deze demografische verschuiving. Dit vraagt om slimme combinaties van functies en een sterke focus op bereikbaarheid en flexibiliteit van voorzieningen. Daarnaast is het belangrijk om ruimte te creëren voor bedrijvigheid die werkgelegenheid biedt aan zowel praktisch als hoger opgeleide inwoners. De demografische ontwikkeling biedt ook kansen: bijvoorbeeld voor natuur en recreatie in geval agrariers besluiten te stoppen met hun bedrijf. Of voor buurt- en wijkvoorzieningen, die voor hun voortbestaan afhankelijk zijn van voldoende vrijwilligers. Een gemeente waar het fijn wonen en werken is, is gebaat bij een evenredige leeftijdsopbouw, inwoners die voorzieningen overeind houden, een goede bereikbaarheid van voorzieningen etc. Om de fijne leefomgeving in de toekomst te kunnen blijven bieden is het daarom nodig ons open te stellen voor een aanvullende woningbouwopgave voor mensen van buitenaf. Hiermee kan gestuurd worden op demografische samenstelling en draagvlak voor voorzieningen en bereikbaarheidsinvesteringen. De instroom van (jonge) mensen van elders is hard nodig. Alleen dan kunnen we samen aan een fijne leefomgeving bouwen.

2.5 Hoofdopgave: Een leefbare gemeente voor jong en oud

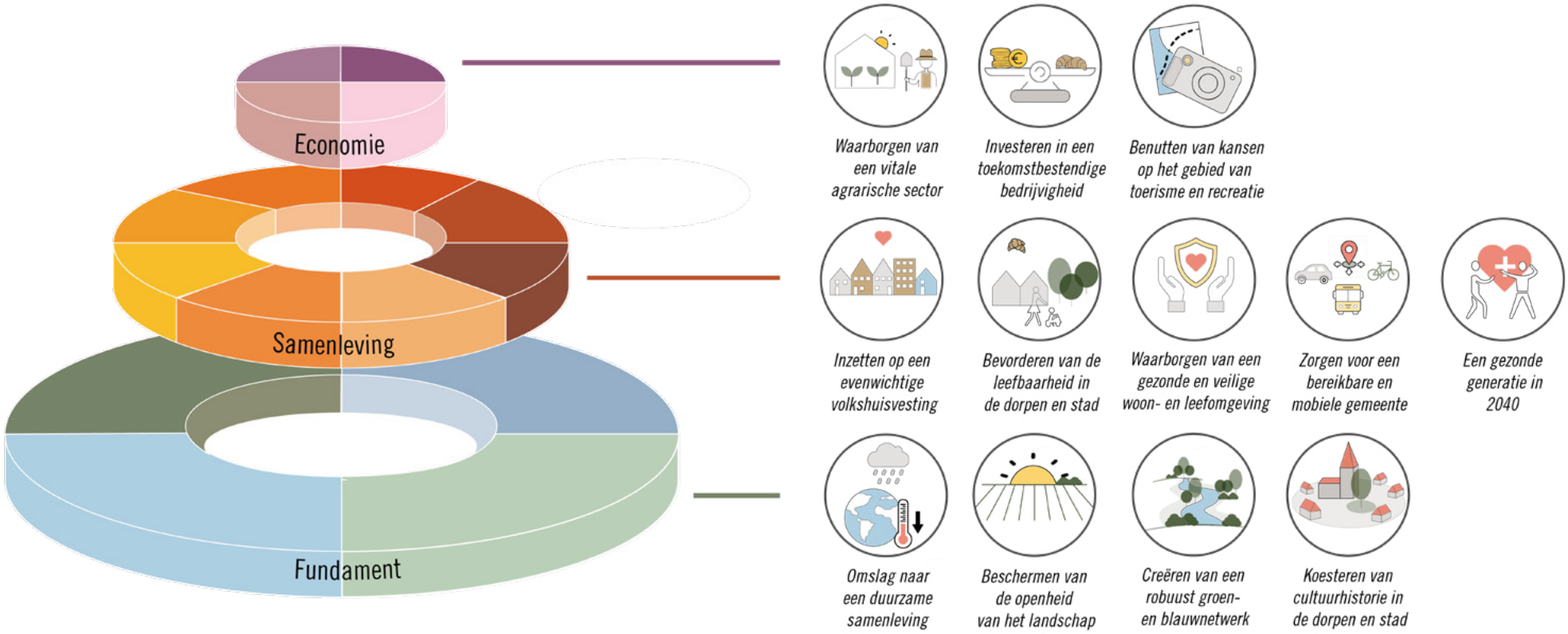
Op basis van de demografische trends wordt geconcludeerd dat de hoofdopgave voor Medemblik het realiseren van een aantrekkelijke leefomgeving is, waarin wonen, werken en recreëren centraal staan. Dit betekent investeren in:

- Duurzame en betaalbare woningbouw die aansluit bij de veranderende bevolkingssamenstelling.
- Een sterke lokale en regionale economie met ruimte voor innovatie en nieuwe bedrijvigheid.
- Een toekomstbestendige infrastructuur die duurzame mobiliteit en bereikbaarheid faciliteert.
- Voldoende recreatieruimte als belangrijke pijler voor een gezonde leefomgeving.

De gemeente Medemblik heeft met deze visie de ambitie om niet alleen de uitdagingen van vandaag aan te pakken, maar ook een fundament te leggen voor een vitale en toekomstbestendige gemeente in 2040.

2.6 Opgaven voor de toekomst

Onze samenleving staat voor diverse uitdagingen, zoals de behoefte aan passende woningen en de transitie naar een duurzame samenleving. De leefbaarheid van het platteland krijgt steeds meer aandacht en het versterken van de brede welvaart (zie bijvoorbeeld www.elkeregiotelt.nl). De gemeente heeft een Agenda voor de Toekomst vastgesteld, waarin de kernop-gaven voor de komende jaren worden beschreven. Het is nodig een visie te vormen hoe we richting de toekomst met deze opgaven willen omgaan. Daarbij maken we graag gebruik van duurzame, innovatieve en integrale oplossingen.

Figuur 4: Opgaven voor de toekomst

2.6.1 Inzetten op een evenwichtige volkshuisvesting

De gemeente Medemblik streeft ernaar een aantrekkelijke woonplek te zijn voor iedereen. De afgelopen jaren zijn huizen-prijzen sterk gestegen, waardoor jongvolwassenen en starters moeite hebben om een woning te vinden. Vaak zijn de huur- en koopprijzen te hoog, en ontbreekt het in veel dorpen aan geschikte woningen voor deze groep. Hierdoor moeten zij vaak buiten de gemeente zoeken. Daarnaast vertrekken jongeren soms vanwege beperkte opleidingsmogelijkheden, matige bereikbaarheid met het openbaar vervoer, en een gebrek aan uitgaansgelegenheden.

Tegelijkertijd blijven senioren, mede gestimuleerd door het landelijke beleid, steeds langer zelfstandig wonen. Echter, het aanbod van passende en betaalbare woningen voor hen is beperkt, waardoor zij vaak in hun huidige eengezinswoningen blijven. Dit belemmert de doorstroming. Door meer woningen gericht op ouderen te bouwen, kunnen senioren in hun eigen omgeving blijven wonen, en komen er woningen vrij voor jonge gezinnen. Dit vraagt om een evenwichtige verspreiding van deze woningen over de dorpen en stad, met oog voor betaalbaarheid.

Naast jongvolwassenen en senioren, willen ook andere inwoners in hun eigen kern blijven wonen. Daarvoor zijn geschikte woningen en voorzieningen noodzakelijk. Zelfs inwoners die buiten de gemeente zijn gaan wonen, willen soms graag terugkeren naar hun dorp of stad.

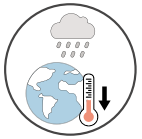
De uitdaging om in te zetten op een evenwichtige volkshuisvesting hangt nauw samen met de opgave om te zorgen voor een evenwichtige economie, vooral als het gaat om het huisvesten van migranten.

2.6.2 Bevorderen van de leefbaarheid in de dorpen en stad

Een fijne woonomgeving is meer dan een huis alleen; het draait ook om leefbaarheid. Dit omvat verschillende aspecten zoals de kwaliteit van de fysieke omgeving, de aanwezigheid van voorzieningen en de sociale samenhang tussen mensen. Maatschappelijke voorzieningen, zoals scholen, spelen hierin een cruciale rol. Ze zijn plekken waar mensen elkaar ontmoeten en verbinding ontstaat. Echter, in sommige dorpen staan deze voorzieningen onder druk, bijvoorbeeld door een afnemend aantal jonge gezinnen. De gemeente zet zich in om de voorzieningen in de kernen te behouden.

Het bouwen van meer gezinswoningen kan deze trend keren, maar er is meer nodig om leefbaarheid te waarborgen. Denk hierbij aan goede mobiliteitsverbindingen, aantrekkelijke openbare ruimtes, en voldoende toegankelijk groen.

2.6.3 Omslag naar een duurzame samenleving

Klimaatverandering stelt ons voor een grote uitdaging en is een gevolg van decennialang niet-duurzaam gedrag. Een duurzame samenleving probeert juist te voorkómen dat er verandering van klimaat plaatsvindt en zet zich in voor het behouden van een leefbare aarde voor toekomstige generaties. De grootste inspanning is nodig om verdere verandering van klimaat te voorkómen. Tegelijk zien we de noodzaak om de inrichting van onze gemeente aan te passen aan de al opgetreden veranderingen. Dat wil zeggen: adaptief worden voor wateroverlast, hitte, droogte, bodemdaling, en ons voorbereiden op de gevolgen van een evt. overstroming. Het Rijk reikt ons daarbij hulpmiddelen aan om bijvoorbeeld meer rekening te houden met ‘Water en bodem’. De opgave om de omslag naar een duurzame samenleving te maken bestaat uit een aantal subopgaven.

Klimaatbestendige ruimtelijke ontwikkeling
De klimaatverandering stelt de gemeente Medemblik voor uitdagingen op het gebied van waterbeheer. Door de toenemende neerslag en de verwachte stijging van het waterpeil in het IJsselmeer wordt waterbeheer een van de belangrijkste pijlers van onze klimaatadaptatie-strategie. We kiezen voor een benadering waarbij rekening gehouden wordt met water en bodem bij ruimtelijke keuzes. Dit betekent dat bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen altijd rekening wordt gehouden met de waterhuishouding en de noodzaak voor waterberging. Ook gaat klimaatverandering gepaard met toenemend perioden van juist een gebrek aan water als gevolg van aanhoudende droogte. Om de effecten van wateroverlast, droogte en hittegolven te beperken, richten we ons op klimaatadaptief bouwen en het versterken van ons natuurlijke watersysteem. Dit houdt in dat bij elke nieuwe ontwikkeling ruimte wordt gereserveerd voor waterberging, groenvoorzieningen en natuurlijke verkoeling door bomen en groenstructuren. Bijzondere aandacht gaat uit naar de laagst gelegen delen van de gemeente: op locaties met een lage ligging en/of slappe bodem zien we af van bouwen, of we houden daar in de voorbereiding terdege rekening mee en nemen extra maatregelen om wateroverlast te voorkomen. Deze gebieden worden aangewezen voor extra waterberging en vergroening. De gemeente zet daarnaast in op maatregelen om overstromingen door hevige regenval te beperken. Dit gebeurt onder andere door regenwater af te koppelen van het riool, het stimuleren van groene daken en het inrichten van groene infrastructuur om water vast te houden.

Verduurzaming
De gemeente Medemblik staat voor een grote opgave als het gaat om de energietransitie en verduurzaming. Om onze duurzaamheidsdoelen te bereiken, moeten we duurzame energie opwekken, onze mobiliteit verduurzamen en de uitstoot van CO_2 reduceren. Tegelijkertijd kiezen we ervoor om de energietransitie zorgvuldig in balans te brengen met andere waarden zoals landschapsbehoud, biodiversiteit en agrarisch gebruik van de grond.

Duurzame energie-opwekking en behoud van landschap
We kiezen bewust voor een strategie waarbij grootschalige opwekking van duurzame energie plaatsvindt op locaties die geen afbreuk doen aan de kernkwaliteiten van ons landschap en de agrarische sector. Dit betekent dat wij bij voorkeur inzetten op het bieden van grootschalige opwek van duurzame energie op daken, langs infrastructuur, bij bedrijventerreinen. Windenergie heeft op dit moment geen voorkeur in onze gemeente vanwege de impact op het open landschap.

We kiezen ervoor om bij toekomstige energietransitieprojecten natuurinclusieve oplossingen te integreren, waarbij de biodiversiteit in de directe omgeving wordt versterkt door de aanleg van groene buffers en bloemrijke zones.

Anticiperen op netcongestie
Een ander belangrijk aandachtspunt is de toenemende druk op het elektriciteitsnet (netcongestie). De gemeente zal in samenwerking met onder andere de provincie en netbeheerders werken aan uitbreidingen van het energienet. Dit om ervoor te zorgen dat de verduurzaming van de gebouwde omgeving en projecten zoals woningbouw niet meer vertragen door capaciteitsproblemen in het energienet. Waar nodig wordt gezocht naar innovatieve oplossingen zoals energieopslag, decentrale duurzame energie-opwekking of het combineren van functies (opwek combineren met gebruik). Met deze aanpak creeren we een energietransitiestrategie die niet alleen bijdraagt aan de verduurzaming van de gemeente, maar ook rekening houdt met economische groei en het unieke karakter van ons landschap en de leefbaarheid van onze dorpen en kernen.

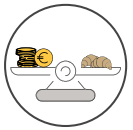

2.6.4 Waarborgen van een vitale agrarische sector

De agrarische sector is van oudsher een belangrijke pijler in de gemeente Medemblik. Vanwege de vruchtbare kleibodem kent Medemblik een grote agrarische sector. Niet enkel door grondgebonden teelt, maar ook door aanverwante bedrijvigheid. Deze agrariërs, vaak onderdeel van clusters van (inter)nationaal belang, zorgen als terreinbeheerders ook voor het in stand houden van het typisch West-Friese open landschap. Deze sector staat echter voor grote uitdagingen door de transitieopgaven vanuit het landelijke en provinciale beleid en de veranderende eisen van de markt. Om toekomstbestendig te blijven, is binnen de sector sprake van een beweging richting kringlooplandbouw. Dit houdt in dat agrarische bedrijven hun bedrijfsvoering zo aanpassen dat ze bijdragen aan een duurzaam gebruik van hulpbronnen, zoals water en grondstoffen, en tegelijkertijd de uitstoot van schadelijke stoffen verminderen. ‘Gebiedsgericht’ en ‘uitvoeringsgericht’ zijn hierbij de sleutelbegrippen. Wij ondersteunen deze ontwikkeling.

De gemeente Medemblik wil samen met de agrarische sector, de provincie Noord-Holland en andere partners werken aan deze transitie. Dit betekent dat er ruimte komt voor innovatie en verduurzaming van de bedrijfsvoering, met aandacht voor:

- **Technologische innovaties**: Het stimuleren van technologische ontwikkelingen die het mogelijk maken om de kringloop op de bedrijven te sluiten, bijvoorbeeld door het efficiënter gebruik van nutriënten, waterbesparing en het toepassen van energiezuinige technieken.
- **Extensivering en nieuwe verdienmodellen**: Waar mogelijk wordt de overgang naar meer extensieve landbouw ondersteund, waarbij multifunctionele landbouw, natuurbeheer en recreatie geïntegreerd worden in de bedrijfsvoering.
- **Landbouwgronden**: Medemblik is een gemeente met een belangrijke agrarische sector die we willen behouden, maar nieuwe opgaven zoals woningbouw zullen soms ten koste gaan van agrarische gronden. In een gebiedsgerichte uitwerking geven wij aan waar de prioriteiten liggen en waar dus ruimte wordt gegeven aan de agrarische sector of juist aan andere belangen.
- **Kringlooplandbouw als kern van de toekomst**: De transitie naar kringlooplandbouw sluit aan bij de bredere landelijke opgaven zoals de Kaderrichtlijn Water, de Klimaatwet en de Natuurherstelwet. Deze wet- en regelgeving vraagt om een verduurzaming van de bedrijfsvoering en een evenwichtige balans tussen landbouw, natuur en waterbeheer. In samenwerking met agrarische ondernemers wordt deze transitie in Medemblik gebiedsgericht aangepakt, waarbij we in het noordwesten van de gemeente (hoofdstuk 4) ruimte bieden voor proefprojecten en innovaties op het gebied van natuurinclusieve landbouw.

2.6.5 Investeren in een toekomstbestendige bedrijvigheid

De gemeente Medemblik zet in op het versterken en toekomstbestendig maken van het ondernemersklimaat in de gemeen-te en regio. De gemeente richt zich op het faciliteren van het MKB op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling, verduurzaming, arbeidsmarkt en digitalisering. We werken hierbij samen met het bedrijsleven, kennisinstellingen en overheden op lokaal, regionaal en boven regionaal niveau. Belangrijke thema’s hierbij zijn bedrijventerreinen, detailhandel, de vrijetijdsector en agrarische sector.

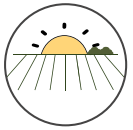

2.6.6 Benutten van kansen op het gebied van toerisme en recreatie

Medemblik, de oudste stad van West-Friesland, en haar vele lintdorpen en stolpboerderijen, dragen de rijke geschiedenis van de regio uit. Samen met het open, waterrijke landschap biedt dit een aantrekkelijke omgeving voor zowel inwoners als bezoekers. Het is echter belangrijk om de openheid en beleefbaarheid van het landschap te behouden en te versterken, ook in het licht van de verduurzamingsopgave.

De vrijetijdssector in Medemblik biedt mogelijkheden voor recreatie, sport en ontspanning voor inwoners. De toename van het aantal inwoners, dagrecreanten en toeristen in de regio zorgt echter ook voor een toename van de recreatiebehoefte. Een van de opgaven in onze regio en gemeente is dan ook het tekort aan (toegankelijke) groene recreatie ruimte. Het huidig tekort in de regio is becijferd op ca. 2200ha. Dat betekent dat er 3 tot 5 keer meer recreatief groen nodig is dan wat er nu is.

De provincie heeft aangegeven dat ze deze recreatieve mogelijkheden willen versterken, bijvoorbeeld door de ontwikkeling van een groen-blauw netwerk dat recreatie verbindt met biodiversiteit en klimaatadaptatie. Toerisme en recreatie zijn ook van groot belang voor de lokale en regionale economie. Ze dragen bij aan bestedingen bij de ondernemers en helpen voorzieningen in stand te houden voor de inwoners. De opgave ligt in het vinden van een balans tussen het benutten van toeristische mogelijkheden en het beschermen van de leefbaarheid voor inwoners.

2.6.7 Beschermen van de openheid van het landschap

Het open landschap van Medemblik is een van de meest gewaardeerde kwaliteiten van de gemeente. Deze openheid geeft een gevoel van rust en landelijkheid, wat geliefd is bij de inwoners. Echter, veel opgaven in de gemeente, zoals woningbouw en verduurzaming, hebben impact op het landschap. Hoewel we verwachten dat innovaties in de energietransitie op termijn efficiënter ruimtegebruik zullen mogelijk maken, vraagt dit voorlopig om ruimte. Het is belangrijk om de openheid van het landschap te behouden en ontwikkelingen met respect voor het landschap uit te voeren. Ook de aanleg en het herstel van kenmerkende kleine landschapselementen, zoals erfbeplanting en watergangen, zijn van belang. Deze elementen versterken niet alleen het karakter van het landschap, maar ook de recreatieve beleving en biodiversiteit. De toegankelijkheid is bij de aanleg een belangrijk aandachtpunt.

2.6.8 Creëren van een robuust groen- en blauwnetwerk

Een goed functionerend groen-blauw netwerk is essentieel voor de biodiversiteit en draagt bij aan de leefbaarheid van de gemeente. Ook de waterkwaliteit is van belang voor de biodiversiteit: denk aan uitspoeling van kunstmest (stikstof) en bestrijdingsmiddelen. Door groen-blauwe netwerken met elkaar te verbinden via corridors, kunnen zowel ecologische als recreatieve kwaliteiten worden versterkt. Het gebied Groote Vliet, De Weelen, het Egboetswater en mogelijk de Kromme Leek bieden hier kansen voor. De Kromme Leek is echter moeilijk bevaarbaar omdat het verdeeld is over drie verschillende waterpeilen en er sprake is van lage bruggen en dammen. De Kromme Leek is daarom eerder belangrijk als landschapselement en voor de waterafvoer. Als vaarverbinding is de Kromme Leek minder geschikt.

Met het uitbreiden van het groen-blauwe netwerk kan zowel de natuur als de recreatie worden versterkt. Bij de realisatie van nieuwe woonwijken kan extra watercompensatie gecombineerd worden met extra mogelijkheden voor recreatief varen. Naast deze opgave voor het blauwe recreatieve netwerk ligt er een opgave om het groene recreatieve netwerk te versterken en uit te breiden.

2.6.9 Koesteren van cultuurhistorie in de dorpen en stad

Gemeente Medemblik kent een rijke historie. De gemeente heeft een rijke collectie aan rijks-, provinciale, archeologische en aardkundige monumenten. Kenmerkend zijn de vele stolpboerderijen, waarvan er veel zijn aangewezen als monument. Sinds 2019 zijn ook gemeentelijke monumenten aangewezen. De stadskern van Medemblik is aangewezen als beschermd stadsgezicht en het lintdorp Twisk is aangewezen als beschermd dorpsgezicht.

Het cultureel erfgoed vertelt het verhaal over de historie en draagt bij aan het gevoel van identiteit. Het is belangrijk dat dit erfgoed wordt beschermd en toekomstige ontwikkelingen hier geen afbreuk aan doen. De gemeente heeft de ambitie om de gemeentelijke monumentenlijst uit te breiden, zodat meer erfgoed bescherming geniet. De bescherming, van bijvoorbeeld stolpen en kerkenensembles, kan ook geborgd worden door regels te stellen in het omgevingsplan. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de verduurzamemingsopgave die ook voor beschermd erfgoed geldt. Soms verliest erfgoed haar oorspronkelijke functie, bijvoorbeeld bij kerken die leegstaan. Het is van belang om dan te kijken naar een mogelijke nieuwe herbestemming.

2.6.10 Waarborgen van een gezonde en veilige woon- en leefomgeving

Een gezonde en veilige woon- en leefomgeving is essentieel voor de leefbaarheid van inwoners. Bereikbaar en toegankelijk groen draagt bij aan de gezondheid van mensen. Ook de toegankelijkheid van voorzieningen op het gebied van zorg is van belang. Daarnaast zijn sportvoorzieningen belangrijk en sociale contacten. Momenteel ervaren inwoners onveilige situaties in het verkeer, bijvoorbeeld door landbouwverkeer, sluipverkeer door de dorpen of doordat (vrijliggende) fietspaden ontbreken. Dit blijkt ook uit de enquête die onder inwoners is verspreid en uit de gesprekken die met dorpsraden zijn gevoerd. Bovendien komt het ontbreken van (vrijliggende) fietspaden de beleefbaarheid van het land-schap niet ten goede.

Bij veiligheid moet ook rekening worden gehouden met mogelijke milieuhinder van bedrijven. Het waarborgen van openbare orde en sociale veiligheid is belangrijk voor de leefbaarheid van de gemeente. In de enquête is door sommige inwoners aangegeven dat ze zich zorgen maken over verrommeling op straat en drugshandel. In de omslag naar duurzame energie moet niet alleen energie worden opgewekt, maar ook opgeslagen en getransporteerd. Hierbij moet rekening worden gehouden met veiligheid vanuit verschillende oogpunten. Bij nieuwe ontwikkelingen dient rekening te worden gehouden met bluswatervoorzieningen en de bereikbaarheid van hulpdiensten. Ontwikkelingen mogen geen hinder veroorzaken voor de leefbaarheid, bijvoorbeeld bij bedrijven dichtbij woningen.

De leefomgeving wordt aan de hand van de ontwerpprincipes voor fysieke veiligheid ontwikkeld. De veiligheidsregio reikt de gemeente de ontwerpprincipes voor een veilige leefomgeving aan. In de ontwerpprincipes is sprake van een zekere volgorde: van het voorkomen van het risico, door bepaalde activiteiten niet toe te staan, tot acute hulpverlening bij een ramp en/of crisis. Bij het voorkomen of beperken van risico's wordt eerst gekeken naar manieren om de veiligheid aan de bron te verhogen en daarmee de oorzaak van het risico te verkleinen of weg te nemen; dit is de doorwerking van het voorzorgsbeginsel. Maatregelen aan de bron zijn de krachtigste manier om de fysieke veiligheid te verbeteren en verdienen dan ook de voorkeur. Veiligheid verhogende maatregelen aan de bron zijn sterk afhankelijk van het type bron (bijvoorbeeld overstroming, grote brandcompartimenten, activiteiten met, en vervoer van, gevaarlijke stoffen).

Nog meer dan nu zal in 2030 veiligheidsbeleid ook sociaal beleid zijn. Met repressie alleen bereik je geen veilige samen-leving; effectief veiligheidsbeleid veronderstelt een bepaalde mate van sociale samenhang in een samenleving. Het zal, ook gezien ervaringen uit het verleden, een hele klus blijken om veiligheid en sociaal beleid bij elkaar te brengen, zeker als mensen zich, vooral, in de digitale wereld in hun eigen 'bubbel' organiseren. Wel zal het inzicht gegroeid zijn dat perspectief bieden en grenzen stellen hand in hand gaan. We hebben 'preventie met gezag' nodig en zullen in 2030 beter weten hoe dat moet.

2.6.11 Zorgen voor een bereikbare en mobiele gemeente

Een robuust openbaar vervoersnetwerk is noodzakelijk om de gemeente leefbaar te houden. Op die manier kunnen mensen die geen auto hebben, veelal jongeren en senioren, reizen en hun zelfstandigheid behouden. Zeker met het oog op vergrijzing is dit een belangrijk punt. Daarnaast draagt het bij aan de omslag naar een duurzame samenleving, waarbij mensen minder vaak de auto pakken en vaker de fiets of het openbaar vervoer gebruiken.

Veel lijnen zijn in het verleden echter onrendabel gebleken en opgeheven. Lijnen naar de OV knooppunten (Hoorn, Enkhuizen en mogelijk Grootebroek of Hoogkarspel) zijn er wel. Maar rechtstreekse lijnen tussen kernen zijn er vaak niet. Of ze zijn er op beperkte tijden die niet altijd aansluiten bij de gewenste reistijd.Het is van belang om de bereikbaarheid van de kernen te vergroten, bijvoorbeeld door het achterliggend OV-netwerk goed te laten aansluiten op OV-knooppunten in de regio Westfriesland. Om werknemers te motiveren om met het openbaar vervoer te komen is een goede busverbinding bij bedrijventerreinen cruciaal.

Daarnaast zijn veilige fietspaden nodig op bedrijfsterreinen om de werknemers te motiveren op de fiets naar hun werk te gaan. Een goede fietsinfrastructuur tussen woongebieden en bedrijfsterreinen dient niet alleen technisch goed te zijn. Een aantrekkelijke route tussen wonen en werken kan ook een recreatief doel dienen.

Daarnaast kan er worden ingezet op alternatieve vormen van mobiliteit. Het is nodig om met een andere blik te kijken naar mobiliteit die past bij Medemblik, bijvoorbeeld met oplossingen zoals deelauto's. Voor de oudere doelgroep kan een vervoersservices gerund door vrijwilligers aantrekkelijk zijn (zoals 'Belmobiel' in Enkhuizen). Momenteel wordt veel overlast ervaren als het gaat om tekortkomingen in de verkeersveiligheid. Het is echter niet altijd mogelijk om dit aan te pakken, omdat in historische lintdorpen weinig beschikbare ruimte is voor aanpassingen van de wegen.

De provincie Noord-Holland heeft het beleid dat woningbouw zoveel mogelijk nabij openbaar vervoer knooppunten moet plaatsvinden. In de gemeente zijn geen OV-knooppunten en ligt ook niet binnen bereik van deze knooppunten. Het bouwen van woningen nabij OV-haltes is wel mogelijk. Ook zouden nieuwe OV-haltes gerealiseerd kunnen worden bij nieuwe woonwijken. Natuur- en recreatiegebieden zijn ook slecht met het OV te bereiken. Dit is een punt van aandacht.

2.6.12 Een gezonde generatie in 2040

Aanvullend op de 11 kernopgaven uit de Agenda voor de toekomst 'worden de kernopgaven aangevuld met de kernop-gave uit het sociaal domein: een gezonde generatie in 2040. Alle gemeenten hebben het Gezond en Actief Leven Akkoord ondertekend waarvan het doel is om een gezonde generatie 2040 te bereiken. In dit akkoord worden verschillende thema's en akkoorden aan elkaar verbonden om een integrale visie en aanpak te formuleren op thema's die bijdragen aan preventie, gezondheid en een stevige sociale basis. De kernboodschap van het sociaal domein luidt: inwoners doen naar vermogen mee, de gemeente stimuleert de zelfredzaamheid en ondersteunt waar nodig. De kernboodschap is in het Meerjarenbeleidsplan vertaald naar vier opgaves. Dit zijn:

- kansrijk opgroeien
- vitaal oud worden
- mentaal gezond zijn
- gezond leven.

3. KOERS EN KEUZES: DE GEMEENTE IN 2040

De gemeente Medemblik in 2040

Stelt u zich een Medemblik voor in 2040: een gemeente die met trots haar rijke verleden omarmt en tegelijkertijd vooruitstrevend werkt aan een duurzame en verbonden toekomst. Deze omgevingsvisie schetst niet alleen waar we heen willen, maar neemt u mee op een reis door de lagen van onze gemeente, elk met zijn unieke uitdagingen en kansen. De gemeente Medemblik wil voor alle inwoners een fijne woon- en leefomgeving bieden. Daarbij gaat het om de woon- en leefomgeving van de lokale inwoners, maar ook om de woon- en leefomgeving van mensen van elders die hier graag willen komen wonen en werken. Gezien de demografische ontwikkeling hebben we immers de instroom van (jonge) mensen van elders hard nodig in de toekomst. Alleen dan kan Medemblik een fijne leefomgeving blijven bieden aan haar inwoners en bedrijven.

Het fundament van dit toekomstbeeld ligt in de natuur en de klimaatbestendigheid van ons landschap. Dit doen we door rekening te houden met water en bodem bij de ruimtelijke keuzes die we maken. We koesteren ons landschap zodat ook in de toekomst er sprake is van een open landschap met voldoende en groen dat bovendien klimaatbestendig is. Zo bouwen we onze samenleving, met aandacht voor voorzieningen, woningen en gemeenschapszin. Onze economie krijgt vorm in harmonie met de omgeving, met ruimte voor innovatie en duurzaamheid. In 2040 is Medemblik een gemeente waar geschiedenis en moderniteit hand in hand gaan. Onze historische schatten en het Westfriese erfgoed vertellen het verhaal van een gemeenschap die haar wortels eert, terwijl ze zich met vertrouwen richt op de toekomst. Het open landschap is aantrekkelijk en goed toegankelijk. De openbare ruimte nodigt uit tot ont-moeten en bewegen. Water is meer en meer een bondgenoot geworden. Onze dijken zijn sterk, onze leefomgeving is groen en waterrijk, en daarmee zo ingericht dat deze beter bestand is tegen klimaatverandering. Onze woningen zijn voor een groot deel aardgasvrij. En de gemeente zet samen met de inwoners de laatste stappen naar een aardgasvrije gemeente. Daarnaast geeft de gemeente ruimte voor een duurzaam energiesysteem dat nodig is om toe te werken naar een energieneutrale gemeente en ons in staat stelt om de kernen leefbaar te houden.

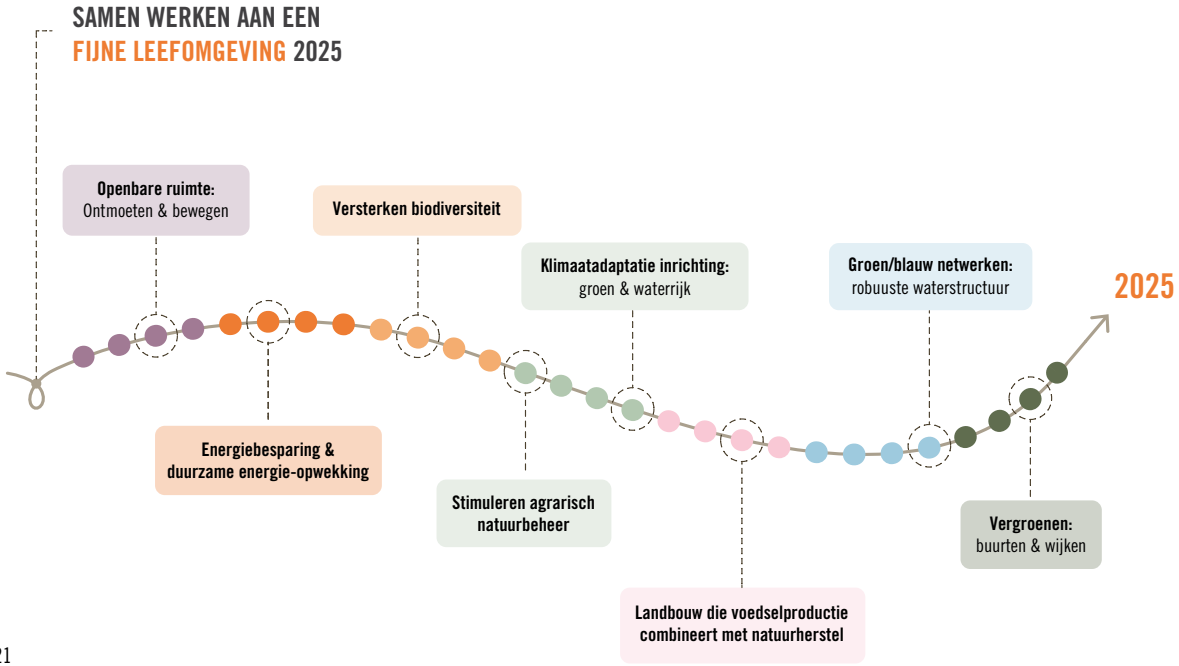

Samen met onze agrariërs koesteren we de bodem waarop we bouwen en verbouwen, en innovatieve landbouwtechnieken zorgen ervoor dat deze grond ook in de toekomst vruchtbaar blijft. De biodiversiteit in het buitengebied is vergroot doordat het landgebruik in balans is met bodemgebruik. De kwaliteit van het water is verbeterd en er wordt slim ingespeeld op wateroverschot/tekort. Er is voldoende ontwikkelruimte om te ondernemen. De biodiversiteit is, door meer ruimte te bieden aan groen en water, ook binnen de bouwde kom versterkt. Langs de kust ontstaat een nieuw landschap waar het IJsselmeer en het land in harmonie samenkomen.

Medemblik in 2040 is een levendige gemeenschap van zestien dorpen en een stad, elk met een uniek karakter, maar verenigd in samenwerking. Verloren gegane functies van oude gebouwen, zoals boerderijen en kerken, hebben plaatsgemaakt voor nieuwe centra van gemeenschap: buurthuizen en andere sociale ontmoetingsplaatsen. Een uitnodigend ingerichte openbare ruimte en veilige fiets- en wandelpaden die de dorpen en stad verbinden zorgen ervoor dat bewe-ging en ontmoeting deel uitmaken van het dagelijks leven.

De agrarische sector in Medemblik draagt in 2040 nog steeds bij aan de voedselvoorziening van Nederland en doet dit op een innovatieve manier. Het agrarisch landschap wordt gekenmerkt door een groenblauwe dooradering en is rijk aan biodiversiteit. Ecologisch verantwoorde productiemethoden zijn de norm. Bedrijven in de regio opereren met een sterke focus op duurzaamheid en energieneutraliteit, waardoor Medemblik een leider is in de groene economie. Daarnaast zal het herbestemmen van vrijkomende agrarische bebouwing een bijdrage kunnen leveren aan de fijne leefomgeving die Medemblik wil bieden aan haar inwoners en bedrijven.

In 2040 is Medemblik niet alleen een plek om te wonen en werken, maar een gemeenschap waar verleden, heden en toekomst samenkomen in een harmonieus evenwicht. Het is een plek waar mensen zich thuis voelen, waar natuur, groen en water de ruimte krijgen, waar de economie floreert, en waar elke beslissing die we nemen, is gericht op het behoud en de verbetering van dit evenwicht.

3.1 Natuurlijk fundament: toekomstbestendig en robuust

3.1.1 Koers: Samenwerking met de natuur

In 2040 is het verhaal van Medemblik verweven met water en bodem. Waar we ooit vochten tegen het water, werken we nu samen met deze natuurlijke krachten. We hebben onze leefomgeving ingericht om klimaatverandering te weerstaan, met dijken die ons beschermen en een polderlandschap dat de krachten van de natuur omarmt. Tegelijkertijd leveren we onze bijdrage om verdere verandering van klimaat te voorkómen, met een focus op energiebesparing en duurzame energie-opwekking.

Onze natuur- en watergebieden zijn een bron van biodiversiteit en bieden een thuis aan een rijk scala aan flora en fauna. Langs de kust krijgt het IJsselmeer de ruimte om nieuwe natuurlijke landschappen te vormen. In 2040 staat Medemblik symbool voor een landschap dat zowel ecologisch als economisch robuust is, waar natuur en menselijke activiteit in balans zijn. De natuur- en watergebieden zijn toegankelijk en beleefbaar voor onze inwoners en bezoekers.

De agrarische sector speelt een sleutelrol in de toekomst van Medemblik. Onze vruchtbare gronden worden met zorg beheerd, met behulp van innovatieve landbouwtechnieken die de bodem gezond houden voor toekomstige generaties. De keuze om kringlooplandbouw te ondersteunen maakt deel uit van onze bredere visie voor een duurzame en weerbare gemeente. Kringlooplandbouw biedt niet alleen voordelen voor de vermindering van de milieudruk, maar draagt ook bij aan de biodiversiteit, waterbeheer en het behoud van het kenmerkende open landschap. De komende jaren zullen we samen met agrarische ondernemers en partners uit de regio experimenteren met nieuwe vormen van landbouw, waarbij biodiversiteit, circulaire processen en duurzaam waterbeheer centraal staan. Het gebied aan de noordwestkant van de gemeente biedt een ideale locatie om deze ambities tot uitvoering te brengen.

We richten ons op het behoud en de versterking van onze natuurlijke hulpbronnen, zoals bodem en water, die essentieel zijn voor een duurzame toekomst. De koers die we inzetten, zal leiden tot een klimaatbestendige en waterrobuuste gemeente, waarin natuur en mens in harmonie leven.

3.1.2 Bodem en Water

Bodem

De bodem vormt het fundament van ons bestaan. Het is niet alleen de basis voor onze gebouwen, maar ook de voedingsbodem voor ons voedsel. Voor een duurzame leefomgeving is het belangrijk om de bodem een centrale rol te geven in het gebruik van onze omgeving. Hierbij spelen zowel het type bodem als de kwaliteit en vruchtbaarheid een grote rol.

In onze gemeente bestaat de bodem voornamelijk uit klei- en zavelgrond, beide zeer vruchtbare grondsoorten. Klei is wat lastiger te bewerken dan zavel, maar beide maken de gemeente aantrekkelijk voor landbouw. We moeten echter voorkomen dat de grond uitgeput raakt, zodat deze ook in de toekomst aantrekkelijk en rendabel blijft voor de agrarische sector. Daarom gaan we zorgvuldig om met onze vruchtbare bodem.

Tegelijkertijd zijn we kritisch over het gebruik van vruchtbare grond voor grote ruimtevragers zoals bedrijventerreinen en zonneparken. We geven voorrang aan vollegrondse teelt boven kassenteelt, omdat kassen veel ruimte innemen en vaak geen gebruik maken van de vruchtbare bodem. In kassen worden gewassen vaak geteeld op watercultuur of andere substraten.

We streven naar een manier van landbouw die voedselproductie combineert met natuurherstel en die op termijn volledig natuurinclusief is. Goed bodemgebruik betekent ook dat we zorgvuldig moeten bepalen waar we kunnen bouwen. Hierbij kijken we niet alleen naar de vruchtbaarheid van de bodem, maar ook naar de grondsoort en de locatie. Gebieden die onder druk staan door bijvoorbeeld zeespiegelstijging zijn minder geschikt voor bebouwing. Bij nieuwbouw geldt dat de locatiekeuze mede bepaalt hoe prettig het wonen wordt. Zo'n locatie moet vanuit het oogpunt van water en bodem geschikt zijn en ook zal de toekomstige inrichting klimaatbestendig moeten zijn.

Naast het benutten van de bodem voor landbouw, is bescherming van de bodem essentieel. De bodem in onze gemeente staat onder druk door uitdroging, verontreiniging, verzuring en erosie. Dit kan leiden tot uitputting, wat de bodem minder geschikt maakt voor bijvoorbeeld wateropslag en biodiversiteit. Daarom zetten we ons in voor het beschermen en herstellen van onze bodem.

Water

Water speelt al eeuwen een cruciale rol in onze gemeente. De ligging aan het IJsselmeer heeft een grote invloed gehad op onze geschiedenis. Medemblik was een belangrijke handelshaven in de VOC-tijd en de visserij op de Zuiderzee bood voor veel mensen een inkomen. Tegenwoordig zijn er nog maar weinig vissers actief op het IJsselmeer. In het achterland zien we het typische slagenlandschap, gevormd door het stelsel van sloten en watergangen dat is ont-staan na de drooglegging van het land. Veel van onze natuurgebieden bestaan voor een groot deel uit water: het grootste natuurgebied is het IJsselmeer. En voor toerisme en recreatie is de aanwezigheid van water in onze gemeente natuurlijk van groot belang.

Net als de bodem staat ook het water onder druk. De waterkwaliteit is op sommige plekken laag en door de stijgende zeespiegel moeten we nadenken over waterveiligheid. Een robuust groen- en blauw netwerk is belangrijk voor de leefbaarheid en weerbaarheid tegen klimaatverandering. Dit netwerk biedt niet alleen een habitat voor planten en dieren, maar zorgt ook voor verkoeling en CO_2-opslag. We zetten ons in om onze natuur- en watergebieden meer met elkaar te verbinden. Percelen rondom wateren, zoals de Kromme Leek, richten we in op een manier die zowel natuur- als waterinclusief is, zodat de overgang van land naar water geleidelijk verloopt. Dit is goed voor zowel het water als de natuur.

Hoewel de gemeente weinig water in eigen beheer heeft – veel waterbeheer is in handen van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier – streven we naar een intensieve samenwerking. Door het waterschap vroegtijdig te betrekken bij ontwikkelingen kunnen we beter inspelen op veranderingen. Als gemeente beheren we vooral sloten bij begraafplaatsen, sportvelden en parken. We onderzoeken de mogelijkheden om de oevers van deze sloten om te vormen tot natuurvriendelijke oevers, wat bijdraagt aan biodiversiteit, waterkwaliteit en waterberging. Daarnaast is het belangrijk om historische sloten in kaart te brengen en te beschermen.

Afvalwater

Met doelmatige investeringen in de rioleringszorg leveren we een bijdrage aan het verbeteren van de (oppervlak-te)waterkwaliteit en het voldoen aan de KRW-doelen. We werken hierbij intensief samen met het drinkwaterbedrijf en HHNK, die met de gemeente de 'waterketen' vormen: het samenspel van productie en levering van drinkwater uit IJsselmeerwater, inzameling en transport van afvalwater (=o.a. gebruikt drinkwater) en zuivering van dit afvalwater, waarna het effluent weer aan het IJsselmeer wordt toegevoegd.

Drinkwater

Van belang is om goed drinkwater te kunnen blijven leveren. Hiertoe moet de drinkwaterinfrastructuur worden beschermd.

Keuze

De gemeente Medemblik kiest ervoor om rekening te houden met water en bodem bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat de ligging van waterlopen, bodemgesteldheid en waterpeilen bepalend zijn voor de geschiktheid van een gebied voor woningbouw, bedrijventerreinen, recreatiegebieden of landbouw. Dit is met name van belang in de laagst gelegen polders, waar een toename van wateroverlast en bodemdaling wordt verwacht.

Die bescherming bestaat bijvoorbeeld uit het niet bouwen boven een transportleiding (in verband met veiligheid en onderhoud) en afstand houden tussen warmtenetten en drinkwaterleidingen (om opwarming van drinkwater te voorkomen) en bij de keuze of oppervlaktewater ingezet kan worden als duurzame energiebron voor (collectieve) warmte. In onze gemeente bevindt zich een drinkwaterzuivering van PWN, waar water uit het IJsselmeer wordt gezuiverd tot drinkwater. Dit water wordt geleverd aan huishoudens en bedrijven in Noord-Holland. Het is belangrijk dat PWN in de toekomst voldoende mogelijkheden heeft om deze belangrijke rol te blijven vervullen. Door PWN wordt het voornemen van een 'Klimaatbuffer' uitgewerkt; een manier om – bij een veranderend klimaat en effecten van extreem droge perio-den op de hoeveelheid en kwaliteit van het IJsselmeerwater – op robuuste, meer natuurlijke en duurzame wijze drinkwater voor Noord-Holland te kunnen blijven leveren. Met de Klimaatbuffer wordt – naast een robuuster drinkwatervoorziening – ook invulling gegeven aan de ambitie en opgave voor nieuwe natuur en recreatie langs de IJsselmeerkust.

Klimaatadaptatie

Vanwege klimaatverandering zullen we steeds vaker te maken krijgen met droogte en hevige regenval in korte periodes. Het is belangrijk dat we nadenken over hoe we het beschikbare water beter kunnen benutten. Dit begint met bewustwording over watergebruik. Zo willen we onderzoeken hoe we water dat tijdens hevige regenval valt, kunnen vasthouden voor gebruik tijdens droge periodes. En kunnen we kijken hoe we water kunnen gebruiken als duurzame energiebron voor (collectieve) warmte.

Niet alleen de gemeente krijgt overigens te maken met uitdagingen op het gebied van klimaatadaptatie. Ook andere partijen dan de gemeente hebben met klimaatadaptatie te maken, bijvoorbeeld het drinkwaterbedrijf dat aangeeft in de toekomst niet altijd meer de gewenste kwantiteit en kwaliteit kan garanderen; of het hoogheemraadschap dat in perioden van schaarste te maken krijgt met de gevolgen van zoetwaterverdeling.

Een klimaatadaptieve inrichting is één van de randvoorwaarden voor een fijne leefomgeving in Medemblik. Het zorgt ervoor dat effecten van weersextremen worden verminderd en het risico op schade afneemt. Inwoners en bedrijven zijn (tot een genormeerd niveau) beschermd; dat geeft rust en zekerheid. We zetten in op:

- **Waterberging en klimaatadaptief bouwen** - In de meest kwetsbare gebieden, zoals de laaggelegen polders ten zuiden van Wognum, richten we ons op het reserve-ren van ruimte voor waterberging. Door de toenemende regenval en de hogere kans op extreme weersomstandigheden, is het essentieel om water op te vangen en te beheren op locaties die daarvoor geschikt zijn. Nieuwe ontwikkelingen in deze gebieden worden gecombineerd met oplossingen zoals regenwateropvang, wadi's, groene daken en doorlatende bestrating.
- **Natuurlijke oplossingen versterken het systeem** - Bij voorkeur worden natuurlijke oplossingen ingezet om het watersysteem te versterken. Dit betekent dat rivieren en waterlopen waar mogelijk worden hersteld naar hun natuurlijke vorm om water beter te laten afvloeien en om overstromingen te beperken. De gemeente stimuleert het herstel van oude waterlopen, het behoud van bestaande slootjes en het integreren van natuurlijke buffers zoals groene oevers en wetlands. Het behoud van open ruimte langs waterlopen en sloten is cruciaal. Deze maatregelen dragen bij aan zowel de klimaatadaptatie als de biodiversiteit.
- **Bodembeheer en waterkwaliteit** - Naast waterberging is een gezond bodemsysteem essentieel voor een goed functionerend watersysteem. De gemeente zet zich in voor het herstel en behoud van gezonde bodems door bodemdegradatie tegen te gaan en landbouwpraktijken te ondersteunen die bijdragen aan een beter watermanagement, zoals minder gebruik van bestrijdingsmiddelen en kunstmest die in het grondwater kunnen lekken.
- **Groene inrichting** - Groene infrastructuur, zoals grote bomen, biedt schaduw en koeling, en helpt bij wateropvang. In onze kernen en stad willen we klimaatadaptief inrichten, mede gefinancierd via een groenfonds.
- **Bedrijventerreinen** - Er ligt een opgave om deze gebieden klimaatadaptief in te richten.

3.1.3 Natuur, landschap en erfgoed

Natura 2000 en het IJsselmeer

Het IJsselmeer is het enige Natura 2000-gebied in onze gemeente. Dit gebied is van groot belang voor zowel flora en fauna als voor onze inwoners. Al eeuwenlang gaan vissers hier het water op, en tegenwoordig speelt het IJsselmeer een belangrijke rol in recreatie en toerisme, met name in de watersport. De Kustvisie, opgesteld door de provincie Noord-Holland samen met de gemeenten Hollandse Kroon, Medemblik en Enkhuizen, vormt het kader voor verdere ontwikkelingen in en rondom het IJsselmeer. Er wordt gestreefd naar meervoudig ruimtegebruik, waarbij verschillende opgaven worden gecombineerd. Ook wordt een plan voor een 'Klimaatbuffer' (combinatie van een drinkwaterbuffer, natuurontwikkeling en recreatie) onderzocht en uitgewerkt door initiatiefnemer PWN. Daarnaast ligt een RES-zoekgebied in het IJsselmeer waarin de gemeente duurzame energie-opwekking graag wil combineren met het vergroten van natuurwaarden.

Natuurgebieden en Groene Verbindingen

Naast het IJsselmeer zijn de Kromme Leek, Groote- en Kleine Vliet, en de Weelen waardevolle natuur- en watergebieden. Deze gebieden bieden kansen om een robuust groen-blauw netwerk te creëren door ze met elkaar te verbinden. Waar mogelijk kijken we ook naar bosaanleg, zonder dat de openheid van het landschap verloren gaat. Als gemeente stellen we een natuurwaardenkaart op, waarmee we de natuurwaarden in kaart brengen en bepalen waar verbindingen of bosaanleg wenselijk zijn.

Historische en innovatieve wateropgaven

In het gebied rondom het IJsselmeer zijn de Proefpolder en de Koopmanspolder markante voorbeelden van plekken waar in het verleden is geëxperimenteerd met inpoldering en natuurontwikkeling. Deze polders fungeerden als proeftuinen voor innovatieve benaderingen van land en watergebruik. Deze lijn wordt nu doorgetrokken met de Klimaatbuffer PWN, waar gewerkt wordt aan een nature-based solution in de vorm van natuurlijke voorzuivering van IJsselmeerwater. Deze klimaatbuffer speelt een belangrijke rol in de voorgenomen uitbreiding van de drinkwaterproductie bij Andijk en laat zien hoe ecologische en functionele belangen samen kunnen komen in het landschap.

Groene Leefomgeving in Steden en Dorpen

Ook binnen de dorpen en de stad streven we naar een groene leefomgeving. Samen met inwoners willen we de voordelen van vergroening benadrukken en stimuleren dat zij hun straat of tuin vergroenen. We zien kansen voor samenwerking tussen gemeente, dorpsraden en ondernemers. De groenstroken in buurten en wijken blijven in beheer van de gemeente en kunnen mogelijk gebruikt worden voor uitbreiding van het middenspanningsnet, wat bijdraagt aan een robuust energiesysteem. Ook kunnen ze worden gebruikt bij de warmtenet-infrastructuur in wijken waar dit de gewenste oplossing blijkt.

Landschappelijke waarden

Cultuurhistorische Waarde van het Landschap

Veel van onze natuurgebieden en watergangen zijn van grote cultuurhistorische waarde. Langs de waterlopen bevinden zich karakteristieke lintdorpen in een eeuwenoud kavelpatroon. Het is belangrijk dat we ontwikkelingen vermijden die deze unieke landschappen aantasten. We willen historische sloten in kaart brengen en beschermen om hun waarde voor het landschap en de biodiversiteit te behouden.

Ecologische en Landschappelijke Kernkwaliteiten

De natuurlijke en landschappelijke waarden van Medemblik zijn essentieel voor de ecologie en recreatie. Uit scenario-studies blijkt dat een robuust groen-blauw netwerk noodzakelijk is voor zowel biodiversiteit als landschapsherstel. We blijven inzetten op het versterken van de verbindingen tussen natuurgebieden en het behoud van de unieke landschapskwaliteiten.

Bescherming van het Open Landschap
Ons gemeentegebied wordt gekenmerkt door een typisch Hollands open landschap met weilanden, historische waterlopen en een lage horizon. Dit landschap inspireerde Hollandse Meesters en is van groot cultuurhistorisch belang. De provincie Noord-Holland heeft een deel van de gemeente aangewezen als Bijzonder Provinciaal Landschap, met bijzondere cultuurhistorische waarden. Het is van belang dat dit landschap behouden blijft, en waar mogelijk wordt versterkt door bijvoorbeeld zichtlijnen, hoogtes of biotopen te beschermen. De archeologische landschapselementen en aardkundige monumenten worden opgenomen in het omgevingsplan op basis van de door Archeologie West-Friesland opgestelde archeologische beleidskaart.

Samenwerking met de Agrarische Sector
Omdat het landschap nauw verbonden is met de agrarische sector, zoeken we samenwerking met boeren om het landschap open en herkenbaar te houden. We willen agrarisch natuurbeheer stimuleren, met name in het westelijke deel van de gemeente, waar veel aardkundig erfgoed aanwezig is. Hier zijn de historische structuren minder aangetast door ruilverkaveling.

Ons erfgoed
Beleving en Bescherming van Cultureel Erfgoed
Het cultureel erfgoed in onze gemeente vertelt het verhaal van onze geschiedenis en draagt bij aan de identiteit van Medemblik. We willen ons erfgoed beschermen, benutten en beleefbaar maken, waarbij het uitgangspunt is om erfgoed zo veel mogelijk in oorspronkelijke vorm te behouden. Waar mogelijk willen we erfgoed toegankelijk maken voor meer mensen, bijvoorbeeld door een oude kerk om te vormen tot ontmoetingsplek. De gemeente streeft ernaar om de gemeentelijke monumentenlijst uit te breiden om meer erfgoed te beschermen.

Toekomst van Leegstaand Erfgoed
Erfgoed kan soms zijn oorspronkelijke functie verliezen, zoals leegstaande kerken. De gemeente heeft een kerkenvisie opgesteld waarin de mogelijkheden voor herbestemming zijn onderzocht. Naast gebouwen speelt cultuurhistorie ook een rol in de historische structuren van het landschap, zoals waterlopen en groenstroken. We hechten grote waarde aan de overgang tussen de kernen en het landelijk gebied, en willen deze belangrijke landschappelijke elementen behouden.

Monumentenlijst en Verduurzaming
In het omgevingsplan maken we keuzes over de bescherming van ons erfgoed, mede op basis van een uitgebreide monumentenlijst. De gemeente zet zich in voor de verduurzaming van gebouwd erfgoed door samen met andere partijen te zoeken naar passende invulling. Dit kan door nieuwe functies toe te voegen, herbestemming te zoeken of gebouwen te splitsen, waarbij verduurzaming altijd hand in hand moet gaan met behoud van de monumentale waarden. Ook de oude monumentale bomen binnen onze gemeente (de ‘groene monumenten’) maken deel uit van ons erfgoed en worden beschermd.

3.1.4 Verduurzaming en energie
De transitie naar een duurzame en klimaatbestendige gemeente is een van de belangrijkste uitdagingen voor de toekomst. Onze ambitie is om Medemblik in 2040 energieneutraal te maken, met een focus op energiebesparing, duurzame energie-opwekking en klimaatadaptieve maatregelen. De gemeente werkt toe naar een aardgasvrij gemeente in 2050. Vanuit de gemeentelijke ‘Transitievisie Warmte (TVW)’ is een plan opgesteld voor het aardgasvrij maken van onze wijken. De focus op energiebesparing betekent ook dat inwoners kunnen wonen in goed geïsoleerde woningen. Dit vergroot het wooncomfort en draagt bij aan een fijne leefomgeving. De gemeente heeft hierbij een stimulerende rol.

De gemeente onderzoekt waar er kansen liggen voor collectieve warmtenetten, lokale bronnetten of waar inwoners individueel moeten verduurzamen. Hierbij wordt er goed gekeken naar de effecten van de gekozen warmteoplossing (en koeling) op het elektriciteitsnetwerk. En de nationale kosten die daarmee gemoeid zijn. Daarnaast worden de ontwikkelingen rond duurzame energieopslag goed gevolgd.

De gemeente Medemblik heeft als groene plattelandsgemeente veel aandacht voor duurzaamheid. Het programma Duurzaamheid is opgebouwd uit vijf pijlers: elektriciteit, warmte, circulair, water & groen en mobiliteit *(zie: www.duurzaammedemblik.nl)*. Zo worden onder andere bewoners gestimuleerd om de eigen woning te isoleren of de overstap te maken naar aardgasvrij wonen. Dat doet de gemeente bijvoorbeeld door gezamenlijke inkoopacties te organiseren voor bijvoorbeeld zonnepanelen en isolatiemaatregelen en door voorlichting te geven over de voordelen van zelf energie opwekken.

Duurzame energie-opwekking
Energie speelt een cruciale rol in de overgang naar duurzaamheid. Gemeente, provincies en waterschappen werken sa-men binnen energieregio's, die elk een eigen *Regionale Energiestrategie (RES)* opstellen. Onze gemeente maakt deel uit van de regio Noord-Holland Noord. In Westfriesland ligt de focus op zonne-energie, met als doel in 2030 0,7 TWh duurzame opwekking te realiseren. Er wordt gekeken naar zonne-energie op bedrijventerreinen en langs (hoofd)wegen. Ook zijn er zoekgebieden voor grootschalige opwek van hernieuwbare energie.

Het streven is om inwoners en bedrijven minder afhankelijk te laten zijn van internationale of nationale energiebronnen of Energie-Infrastructuur. Dit kan door opwek dicht bij huis te organiseren (bijvoorbeeld zon op dak). Of kleine zonnevel-den (in combinatie met een accu) dicht bij een woonkern of bedrijventerrein te ontwikkelen. Ook het gebruik maken van omgevingswarmte kan bijdragen aan dit streven. In de gemeente Medemblik is veel thermische energie uit oppervlaktewater- en afvalwater (TEO en TEA) beschikbaar. In potentie is dit genoeg om een heel groot deel van de gebouwde omgeving in de gemeente te verwarmen. Om deze bronnen te kunnen benutten zijn er warmtenetten nodig met een aanvoertemperatuur van maximaal 70 °C. Hiermee zijn kleinschaliger projecten mogelijk dan bij restwarmte en geo-thermie vaak het geval zal is. De gemeente ziet kansen voor collectieve warmtevoorzieningen door gebruik te maken van restwarmte bestaande geothermiebronnen. Door energie uit oppervlaktewater te onttrekken verbetert de water-kwaliteit. Het voorkomt ook hittestress. Dit kan een voordeel zijn op plekken met slechtere waterkwaliteit.

Duurzame energieopwekking met oog voor landschap en biodiversiteit
De gemeente Medemblik zet in op duurzame energie-opwekking met een sterke focus op landschapsbehoud en biodiversiteit. In lijn met onze duurzaamheidsdoelen kiezen we ervoor om vooral zonne-energie op te wekken op industriële daken en langs infrastructuur, zoals wegen en bedrijventerreinen. Het gebruik van vruchtbare agrarische gronden wil de gemeente zoveel mogelijk voorkomen.

De energietransitie leidt tot een verandering van onze leefomgeving en zal in toenemende mate om ruimte vragen. Zonneparken, hoogspanningsmasten of middenspanningskastjes zullen het zichtbare gevolg zijn van de energietransitie in onze directe omgeving. Van belang is hoe we bepaalde functies kunnen combineren. Bijvoorbeeld bij de aanleg van een zonnepark ook ruimte geven aan wandelpaden, fietspaden of mooie groen stroken waar ruimte is voor biodiversiteit.

Balans tussen energietransitie en landbouw
In de gemeente Medemblik speelt landbouw een belangrijke rol in zowel de lokale economie als het landschapsbeheer. Daarom streven we naar een energietransitie die deze sector ondersteunt in plaats van belemmert. Door samen te werken met agrariërs aan kleinschalige energievormen zoals agrivoltaics (zonnepanelen boven akkers), kunnen we zowel duurzame energie opwekken als landbouwproductie voortzetten. Zo werken we aan een energietransitie die in balans is met de agrarische functie van het landschap.

Van belang is steeds te kijken hoe we bepaalde opgaven kunnen combineren en om aandacht te hebben voor een zorgvuldige inpassing.

Oplossingen voor netcongestie
Netcongestie vormt een groeiend probleem in de energietransitie. De gemeente zet in op samenwerking met netbeheerders en omliggende gemeenten om oplossingen te vinden voor de beperkte capaciteit van het elektriciteitsnet, bijvoorbeeld door ruimte te bieden voor de uitbreiding van het energie-systeem in onze gemeente. We kijken daarbij naar innovatieve technieken, zoals decentrale opslag van energie, slimme netwerken, en het combineren van zonne-energie met andere functies zoals waterberging en groenvoorzieningen. Samen met het Rijk, de provincie en netbeheerders (Liander en TenneT) wordt gewerkt aan de aanleg van een 380kV-verbinding naar Noord-Holland Noord om deze problemen te verhelpen. Ook zet de gemeente (met de ontwikkeling van energiehubs) in op netcongestieoplossingen voor de kortere termijn, individueel en collectief, ook in het middenspanningsnetwerk.

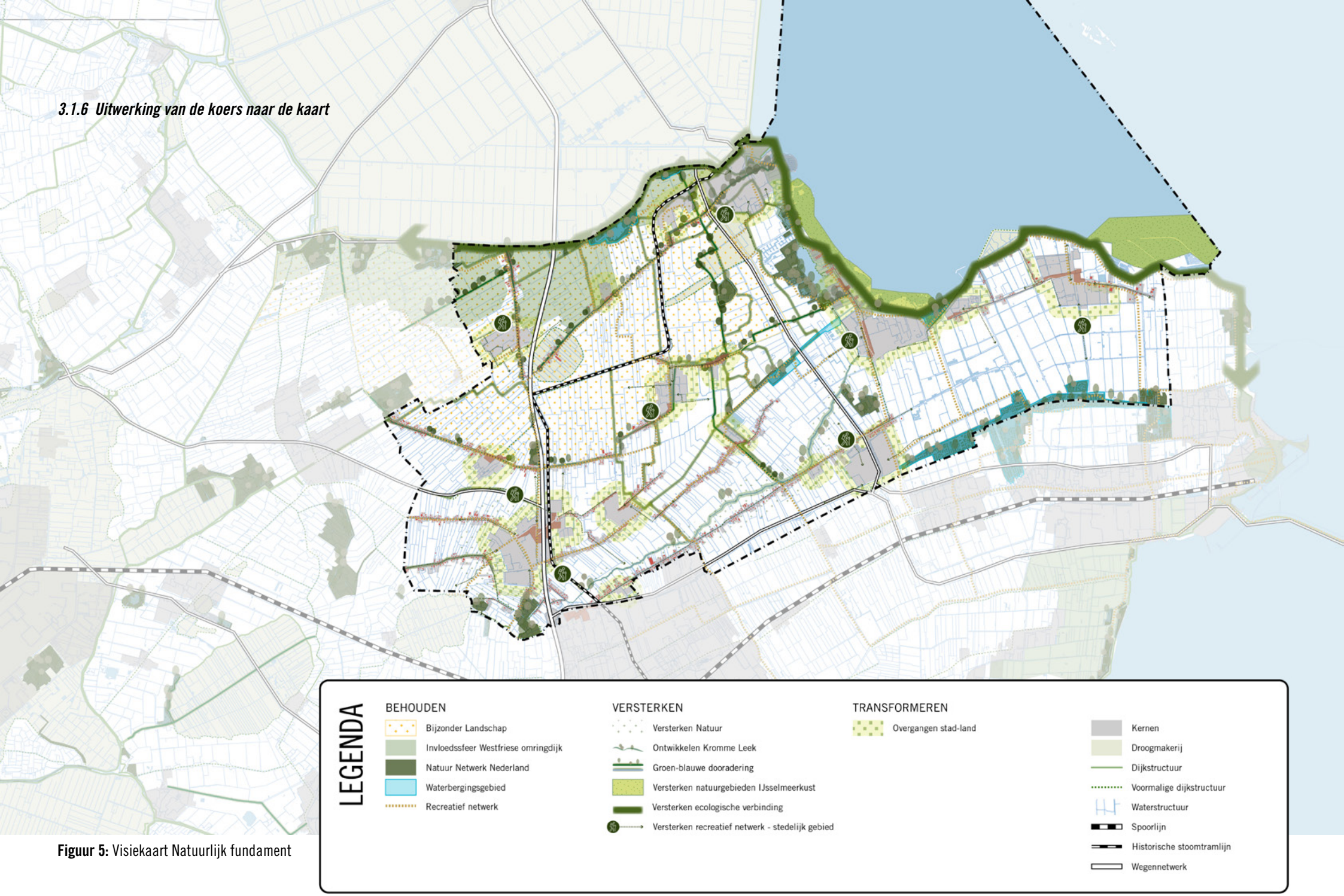
Ook ruimtelijk vraagt dit om de nodige aandacht:
We pleiten voor ondergrondse aanleg van hoogspanningskabels om het landschap zo min mogelijk aan te tasten.
Het inpassen van nieuwe onderstations en middenspanningsruimtes vraagt veel schaarse ruimte en zal ons landschap veranderen.

Natuurinclusieve energietransitie
Alle toekomstige energieprojecten in Medemblik moeten niet alleen voldoen aan de eisen van duurzaamheid, maar ook bijdragen aan de versterking van de biodiversiteit. Dit betekent dat we bij de planning van zonne- en andere duurzame energieprojecten altijd ruimte reserveren voor groene buffers, bloemrijke akkerranden en waterpartijen. Zo koppelen we de energietransitie aan onze ambitie om de biodiversiteit in de gemeente te versterken. En om deze goed in te passen in ons landschap.

Circulariteit
De gemeente volgt de landelijke doelstelling om in 2050 100% circulair te zijn. Dit betekent dat de gemeente Medemblik gaat sturen op het zuinig gebruiken van grondstoffen en materialen en het voorkomen van afval. Het sluiten van grondstofketens en materiaalstromen doen we door te investeren in een toekomstbestendige bedrijvigheid, een gezonde leefomgeving en het terugdringen van emissies als CO_2. Voor de bouw- en (her)ontwikkelingsopgave binnen de gemeente betekent dit dat we inzetten op het toepassen van secundaire en biobased bouwmaterialen (relatie met Woondeal NHN en Circulaire Sloopdeal). Voor de agrarische sector betekent dit dat organische (rest)stromen zo hoogwaardig mogelijk worden ingezet voor een gezonde bodemdiversiteit (relatie met Voedselvisie NH). Voor alle sectoren gaat het sluiten van materiaal-ketens samen met opslag/overslag en distributie, daar is ruimte en infrastructuur voor nodig. De sectoren waarbij deze ruimtevraag al speelt zijn de bouw, zorg en agrarisch.

3.1.5 Gebiedsgerichte koers
In het westelijk gedeelte van de gemeente, waar landschap, water en bodem leidend zijn, zetten we in op het behoud en de versterking van landschappelijke waarden. Hier wordt de extensivering van de landbouw gestimuleerd, waardoor er meer ruimte ontstaat voor natuurontwikkeling en recreatieve verbindingen tussen de kernen en het landschap. Dit gebied zal zich ontwikkelen tot een groene buffer die de overgang tussen stad en landschap versterkt. We streven naar robuuste groen-blauwe verbindingen van voldoende breedte, waar groen en recreatie gecombineerd kunnen worden. Deze verbinden de parken die als een schil om de dorpskernen liggen en voor flora en fauna fungeren deze parken als stapstenen.

3.1.6 Uitwerking van de koers naar de kaart

Figuur 5: Visiekaart Natuurlijk fundament

3.2 Samenleving: vitaal verbonden gemeenschappen

3.2.1 Koers: Samen sterk in 2040

In 2040 vormen de zestien dorpen en de stad Medemblik een hechte gemeenschap waarin samenwerking centraal staat. Elk dorp behoudt zijn unieke identiteit, terwijl het delen van voorzieningen en het versterken van sociale netwerken zorgen voor een verbonden samenleving. Inwoners voelen zich verbonden met de plek waar ze wonen en voelen zich verbonden met elkaar. De openbare ruimten nodigt uit tot bewegen en ontmoeten. Er wordt naar elkaar omgekeken, en waar mogelijk, voor elkaar gezorgd. Met een divers woningaanbod zorgen we voor een levendige mix van jong en oud, en veilige fiets- en wandelpaden maken het makkelijk om van de ene kern naar de andere te reizen. In Medemblik in 2040 is de samenleving veerkrachtig, vitaal en verbonden.

Het belang van sociale cohesie en verbondenheid tussen de kernen is groot. Dit betekent dat we inzetten op een divers woningaanbod en sterke sociale netwerken die jong en oud, mobiel en minder mobiel, met elkaar verbinden. We bieden ruimte voor groen, speelplekken, wandelroutes en verbindende fietspaden zodat dat mensen elkaar kunnen ontmoeten en er sociale cohesie ontstaat. De herbestemming van historische gebouwen speelt een belangrijke rol in het versterken van de gemeenschapszin.

3.2.2 Wonen en Leefbaarheid

In 2040 zal Medemblik een divers en passend woningaanbod bieden, met plaats voor zowel jong als oud. De doorstroming op de woningmarkt en de realisatie van betaalbare woningen zijn prioriteiten. Leefbaarheid wordt versterkt door aandacht voor de openbare ruimte, mobiliteit en het voorzieningenniveau in de kernen. Medemblik is een gemeente waar jongeren kansrijk opgroeien, de inwoners gezond leven, mentaal gezond blijven en vitaal ouder worden.

Wonen en woonomgeving

De gemeente Medemblik wil voor alle inwoners een fijne woon- en leefomgeving bieden. Veel inwoners zijn gehecht aan hun geboorteplaats, waar ze vaak al generaties wonen en een sterk sociaal netwerk hebben. Daarom streeft de gemeente naar woningbouw met speciale aandacht voor betaalbare woningen voor jongeren en senioren. Het bouwen is gericht op de behoeften van lokale inwoners, zonder daarbij de instroom uit de Metropoolregio Amsterdam tegen te houden. Gezien de demografische ontwikkeling hebben we immers de instroom van (jonge) mensen van elders hard nodig in de toekomst. Ook streeft de gemeente naar goede en veilige huisvesting voor buitenlandse werknemers.

De woningen worden verspreid over de gemeente gebouwd, wat inhoudt dat ze niet altijd nabij voorzieningen of OV-knooppunten liggen. Dit heeft gevolgen voor de bereikbaarheid: inwoners zullen vaker gebruik maken van de auto of fiets. Tegelijkertijd zorgt woningbouw in de kernen voor groei en versterkt dit de draagkracht voor bestaande voorzieningen. Bestaande gebouwde omgeving wordt verduurzaamd, hiermee zorgen we ervoor dat deze ook in de toekomst aantrekkelijk blijft voor inwoners om in te blijven wonen. Burgerinitiatieven om bijvoorbeeld ‘knarrenhofjes’of woon-zorginitiatieven op te zetten worden ondersteund. Tegelijkertijd moet er bij de bouw van nieuwe woningen aandacht zijn voor een uitnodigende groene buitenruimte voor ontmoeten, spelen en bewegen.

Vergrijzing en Vitaal Blijven

Een toekomstbestendige samenleving waarin iedereen – van jong tot oud – gezond, veilig en met kwaliteit van leven kan wonen en deelnemen vraagt om een aantal extra maatregelen:

- Een veilige, drempelloze leefomgeving die valincidenten voorkomt, bijvoorbeeld door het wegnemen van obstakels en goede verlichting. Levensloopbestendige woningen die aangepast kunnen worden aan veranderende behoeften.
- Toegankelijke voorzieningen en mobiliteitsoplossingen, zodat ouderen verbonden blijven met hun omgeving.

Keuze

Om de leefbaarheid van Medemblik in 2040 te garanderen, maken we een duidelijke keuze voor het behoud en de versterking van de identiteit van onze dorpen en stad. Dit betekent dat we investeren in kleinschalige woningbouwprojecten die passen bin-nen het karakter van de dorpen, en de ontwikkeling van multifunctionele ontmoetingsplekken waar sport, cultuur en recrea-tie samenkomen. We kiezen ervoor om recreatie vooral te concentreren rondom bestaande recreatieve infrastructuur, zoals de havengebieden, de IJsselmeerdijk en groene zones.

Met het beleid ‘gezonde generatie in 2040’ streven we naar weerbare, gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis. We werken aan het voorkomen van zwaardere zorg en ondersteuning doordoor het tijdig aanbieden van preventieve en lichtere vormen van ondersteuning. Dit vraagt een sterke sociale infrastructuur, maar bovenal vraagt het om een goede samenwerking tussen het ruimtelijke domein en het sociale domein. Zeker waar het bijvoorbeeld gaat om de inrichting van de openbare ruimte. Vanuit het meerjarenbeleidsplan sociaal domein werkt de gemeente vanuit vier uitgangspunten:
- Inwoners en gemeente werken samen;
- Normaliseren en ontzorgen;
- Voorzieningen als instrument om het zelf weer te kunnen;
- Eerste bestaanszekerheid, dan de rest.

Ontspanning en recreatie
De gemeente hecht veel waarde aan voldoende plekken voor ontspanning, zowel dichtbij huis als in recreatiegebieden. De IJsselmeerkust biedt veel potentie om de recreatieve waarde te vergroten. In 2021 is in samenwerking met omliggende gemeenten en de provincie Noord-Holland de Kustvisie opgesteld, gebaseerd op drie hoofdprincipes:
1. Een nieuwe relatie tussen land en water: Creëren van natuur op de overgang van land en water.
2. De kust als verbinding: Verbeteren van wandel- en fietsroutes langs de kust.
3. Beleving van internationale allure: Versterken van watersport en realiseren van meer officiële zwemplekken.

Daarnaast wil de gemeente de natuur toegankelijk maken voor recreatie, met respect voor de natuurwaarden. Het stimuleren van buitenactiviteiten, zoals sport en spel, wordt gezien als belangrijk voor het welzijn van de inwoners. Waterrecreatie speelt een grote rol, mede dankzij het International Sailing Center Medemblik, dat bezoekers van over de hele wereld trekt.

Rust, natuur en cultuurhistorie zijn belangrijke toeristische kwaliteiten van de gemeente. Toerisme wordt gestimuleerd om de lokale economie te versterken, maar het is belangrijk dat inwoners hiervan kunnen meeprofiteren.

Voorzieningen
Maatschappelijke voorzieningen
Voorzieningen zoals scholen, sportaccommodaties en buurthuizen zijn essentieel voor de leefbaarheid. Door de fusie van gemeenten zijn sommige voorzieningen, zoals zwembaden, goed vertegenwoordigd. Andere voorzieningen zijn niet altijd financieel rendabel. De gemeente speelt een actieve rol in het behoud, verbeteren en doorontwikkelen van deze maatschappelijke functies. Daarnaast investeert de gemeente in maatschappelijk vastgoed, bijvoorbeeld in de vorm van MFA’s zodat wij zelf invloed hebben op ons voorzieningenniveau. Bovendien biedt dit mogelijkheden voor slimme combinaties van functies, zoal bijvoorbeeld een huisartenpraktijk / zorgpost voor ouderen en een buurthuis onder één dak.

Detailhandel en horeca
Detailhandel en horeca zijn belangrijk voor de leefbaarheid in de gemeente. Winkels en horecagelegenheden bieden ontmoetingsplekken en zorgen voor werkgelegenheid. Het behoud van deze voorzieningen, vooral in de kleinere dorpen, is essentieel om een neerwaartse spiraal te voorkomen. De hoofdwinkelstructuur wordt gevormd door het centrum van Medemblik en vier lokale boodschappencentra. De gemeente zet in op clustering van voorzieningen en maatschappelijke functies in kleine kernen, om zo de leefbaarheid te behouden en versterken. Medemblik zal zich in 2040 kenmerken door een divers en passend woningaanbod, waarin plaats is voor jong en oud. De scenariostudie benadrukt het belang van doorstroming op de woningmarkt en de noodzaak om betaalbare woningen te realiseren voor alle doelgroepen.

Leefbaarheid wordt verder versterkt door aandacht voor de kwaliteit van de openbare ruimte en het voorzieningenniveau in de kernen.

Een Veilige en Gezonde Leefomgeving

De gemeente Medemblik werkt aan het bereiken van een gezonde generatie in 2040: weerbare, gezonde inwoners die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis. Dit betekent onder andere:

- Het wegnemen van belemmeringen in de fysieke buitenruimte om inclusiviteit en leefbaarheid te bevorderen.
- Veiligheid in het verkeer, bij het spelen en op straat.
- Een omgeving die beweging en ontmoeting stimuleert, zoals veilige routes naar scholen, sportverenigingen en andere voorzieningen.
- Actieve betrokkenheid van inwoners – van jong tot oud, van kwetsbaar tot vitaal – bij vraagstukken over hun leefomgeving.
- Goede en bereikbare voorzieningen zijn essentieel voor de leefbaarheid in de kernen. Dit maakt ze aantrekkelijk voor bijvoorbeeld jonge gezinnen en draagt bij aan sociale samenhang.

Lucht

Een goede luchtkwaliteit is essentieel voor onze gezondheid. Vooral langs drukke wegen zoals de A7 en Westfrisiaweg is de luchtkwaliteit slechter. Met de overgang naar emissievrij vervoer zal de luchtvervuiling op termijn afnemen. Maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren zijn:

- We beperken de aanleg van gevoelige functies (woningen, scholen) langs drukke wegen.
- Rookvrije ruimtes: De gemeente Medemblik streeft naar een rookvrije openbare ruimte, met prioriteit voor rookvrije kind- en zorgomgevingen.
- Schone Lucht Akkoord (SLA):De gemeente heeft de ambitie om zich aan te sluiten bij het SLA. Dit akkoord streeft naar minimaal 50% gezondheidswinst in 2030 ten opzichte van 2016.

Maatregelen gezonde leefomgeving

De gemeente neemt beschermende en bevorderende maatregelen om de veiligheid en gezondheid van inwoners te verbeteren. Beschermde maatregelen waar we op inzetten:

- Verkeersveiligheid verbeteren, vooral rond scholen.
- Luchtvervuiling en geluidsoverlast beperken door geen woningen en scholen te bouwen langs drukke wegen.
- Bescherming tegen schadelijke stoffen door spuitzones in te voeren bij landbouwgebieden.

Bevorderende maatregelen waar we op inzetten:

- Veilige speelplaatsen voor kinderen.
- Toegankelijke voetpaden in alle kernen en verbindingen vanuit de wijk de natuur/het landschap in.
- Stimuleren van groene ruimtes om de luchtkwaliteit te verbeteren en hittestress tegen te gaan.
- Stimuleren van gezonde ontwikkelingen op locaties waar veel kinderen zijn.

Mobiliteit

Mobiliteit speelt een grote rol in de bereikbaarheid van de gemeente en kan beschouwd worden als één van de randvoorwaarden om tot een fijne leefomgeving te komen. Het is daarbij van belang mobiliteit in de breedte te bezien en te kijken naar verschillende vormen van mobiliteit, zoals lopen, fietsen, en rijden. De gemeente streeft naar veilige loop- en fietsroutes, waarbij met name in de lintdorpen de veiligheid voor fietsers wordt verbeterd door maatregelen zoals brede fietsstroken in het wegprofiel van deze wegen. De aanleg van doorfietsroutes tussen kernen wordt onderzocht. Hiervoor wordt op provinciaal/regionaal niveau een overzicht en

prioritering gemaakt. Er zullen niet meteen (veel) nieuwe fiets-paden worden aangelegd maar waar mogelijk wordt de fietsinfra verbeterd (verbreed, vrijliggend, oversteken veiliger gemaakt).

Een robuust openbaar vervoersnetwerk is noodzakelijk om de gemeente leefbaar te houden. Een sterker openbaar vervoersnetwerk draagt bij aan diverse doelen, bijvoorbeeld op het gebied van klimaat, leefbaarheid en bereikbaarheid. Maar het is ook essentieel om de groei aan woningen/inwoners te kunnen faciliteren en onze positie als aantrekkelijke woonregio te versterken. Met een robuust openbaarvervoersnetwerk kunnen mensen die geen auto hebben, veelal jongeren en senioren, reizen en hun zelfstandigheid behouden. Zeker met het oog op vergrijzing is dit een belangrijk punt. Daarnaast draagt het bij aan de omslag naar een duurzame samenleving, waarbij mensen minder vaak de auto pakken en vaker de fiets of het openbaar vervoer gebruiken. Het is van belang om de bereikbaarheid van de kernen te vergroten, bijvoorbeeld door het achterliggend OV-netwerk goed te laten aansluiten op OV-knooppunten in de regio West-friesland. Een volledig dekkend OV-netwerk is lastig te realiseren door de vele kleine kernen. Daarom blijft de gemeente zich inzetten voor het behoud van de bestaande buslijnen en de verbinding met het treinstation in Hoorn. Ook wordt er gekeken naar de toekomst van deelmobiliteit, zoals deelscooters, als aanvulling op het huidige vervoerssysteem.

De energietransitie en het klimaatakkoord vragen om het ontwikkelen van duurzame mobiliteit. Het Europees Parlement heeft besloten dat in 2035 alle nieuwe autovoertuigen die op de markt komen geen CO_2 meer mogen uitstoten. Tegen 2050 moet de gehele vervoersector koolstofneutraal zijn. De gemeente Medemblik zal om die redenen verder moeten inzetten op het stimuleren van emissieloos rijden. Emissieloze mobiliteit draagt, naast de verminderde uitstoot van broeikasgassen, bovendien bij aan een leefbare en gezonde samenleving, door het verminderen van stank- en geluidsoverlast.

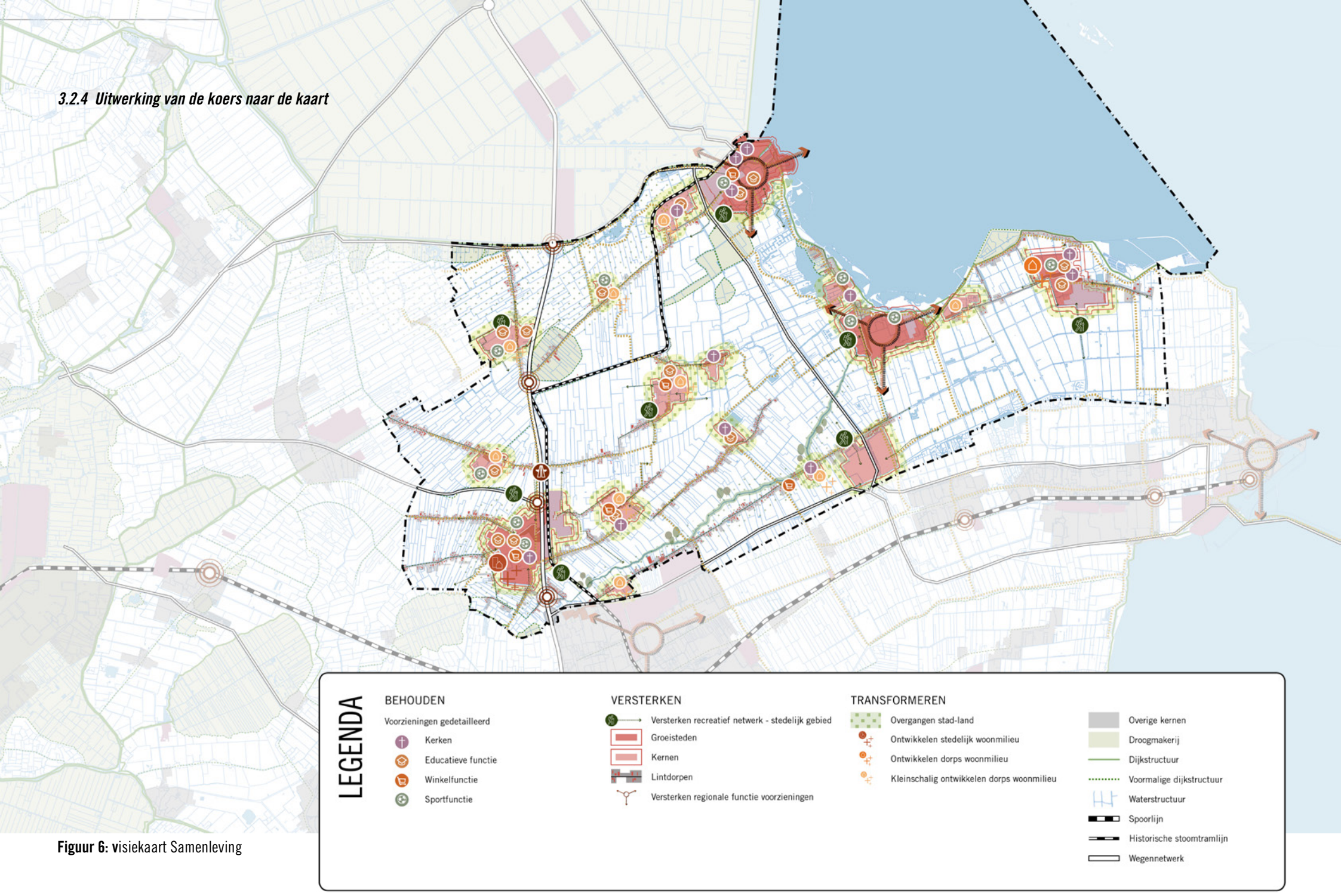
Om de overgang naar elektrisch rijden te ondersteunen en te stimuleren zal een uitgebreider netwerk van oplaadpunten nodig zijn. Hierop van invloed is de ontwikkeling van de energie-infrastructuur. Beperkingen van uitbreidingsmogelijkheden op het energienet hebben namelijk haar effect op het vergroten van bijvoorbeeld laadinfrastructuur, zowel publiekelijke als private oplaadpunten. Ook moeten andere emissieloze ontwikkelingen, zoals het rijden op waterstof, niet uit het oog worden verloren.

3.2.3 Gebiedsgerichte koers

We zorgen ervoor dat de leefomgeving vitaal blijft door een goede balans te vinden tussen wonen en werken. Het versterken van de dorpsstructuren en voorzieningen verbeteren de leefbaarheid van de kernen.

In het gebied langs het IJsselmeer ligt de focus op natuur, water en recreatie. De stad Medemblik zal zich verder ontwikkelen als ‘Sail Centre’, met uitgebreide recreatieve mogelijkheden. Dit gebied zal een toeristisch trekpleister worden, waar nieuwe natuurontwikkeling hand in hand gaat met recreatie en duurzame energie-opwekking.

3.2.4 Uitwerking van de koers naar de kaart

Figuur 6: visiekaart Samenleving

3.3 Economie: innovatieve ondernemingszin

3.3.1 Koers: Duurzaam en Innovatief Ondernemen

In 2040 blijft het landschap van Medemblik een bron van voedselproductie, maar met een sterke focus op duurzaamheid. Bedrijven in de gemeente dragen bij aan een circulaire economie en werken aan innovatieve oplossingen om energie-neutraal te opereren. De economie van Medemblik groeit, maar altijd met respect voor de natuur en de samenleving. We stimuleren bedrijvigheid die niet alleen bijdraagt aan de regionale economie, maar ook aan het welzijn van de gemeenschap en ondersteunend is aan de fijne leefomgeving die Medemblik wil zijn.

De gemeente Medemblik faciliteert een economie die groei combineert met duurzaamheid en innovatie. We stimuleren sectoren zoals duurzame landbouw, circulaire economie en groene energie. De gemeente heeft een faciliterende rol richting ondernemers op het gebied van vestigings- en ondernemersklimaat. (Nieuwe) bedrijvigheid moet toekomstbestendig zijn en wordt gestimuleerd binnen een kader van respect voor de omgeving en een sterke samenwerking met lokale en regionale partners.

3.3.2 Agrarische Sector en overige bedrijvigheid

Agrarische Sector

De gemeente Medemblik is sterk verbonden met de agrarische sector, die al generaties lang een belangrijke rol speelt in het landschap en de geschiedenis van Westfriesland. We zijn een samenwerkingspartner in de Greenport NHN samen-werking. De Greenport-status is door het Rijk aan onze regio toegekend.
De diversiteit in landbouwproducten (zoals bloemkolen, broccoli, tulpen en pioenrozen) is een belangrijk kenmerk van Medemblik. Wij bieden in onze gemeente ruimte voor bedrijven die innoveren in de landbouw. Hierbij ligt de focus binnen de gemeente vooral op de breedte: vollegrondsteelt, glastuinbouw (vooroplopend in verduurzaming), zaadverede-ling en veehouderij.

Uitdagingen in de sector zijn ondermeer:
- Duurzaam water- en bodembeheer
- Omslag naar duurzame landbouw / kringlooplandbouw
- Technologische innovatie
- Extensivering, nieuwe producten en diensten en multifunctionele landbouw

Veel van deze uitdagingen worden op Europees en nationaal niveau aangepakt: KRW, Natuurherstelwet en Klimaatwet. Hoe bedrijven hiermee omgaan kunnen we faciliteren, bijvoorbeeld door de mogelijkheid van verandering van functies te bieden. Toekomstige functiemenging kan worden bereikt door onder andere het herbestemmen van vrijkomende agrarische bebouwing.
Het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) definieerde eerder nationale doelstellingen. Nu wordt in het verleng-de daarvan nog een gebiedsgerichte aanpak voorgestaan waarbij de opgaven en maatregelen voor natuur, stikstof, landbouw, water, bodem en klimaat integraal worden opgepakt. De samenwerking tussen de provincie en gemeente is daarbij belangrijk.

NB: in het nieuwe regeerakkoord is het NPLG geschrapt. Wat ervoor in de plaats komt, is nog onduidelijk. Agrarisch natuurbeheer, functiemenging en groenblauwe dooradering zijn / blijven wel actuele thema's.

Keuze

Medemblik kiest ervoor om wenselijke eco-nomische ontwikkeling te stimuleren door in te zetten op duurzame bedrijventerreinen een toekomstbestendig MKB. De gemeente heeft hierin een faciliterende rol. We rich-ten ons op het faciliteren van het MKB op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling, verduurzaming, arbeidsmarkt en digitalise-ring. Grootschalige bedrijvigheid aan de randen van het gebied wordt vermeden om het landschap te beschermen.

Toekomst van de agrarische sector
De agrarische sector in Medemblik heeft de potentie om een voorloper te worden in de landbouwinnovatie. Dit biedt ook kansen voor nieuwe verdienmodellen en een betere aansluiting op de marktvraag naar duurzame en lokaal geproduceerde producten. Kansen ontstaan ook door het combineren van functies (agrarische productie, natuur en recreatie) en door in te spelen op ontwikkelingen in de sector (bijv. technische innovatie). We kiezen ervoor om de agrarische sector in Medemblik te ondersteunen bij de omslag naar kringlooplandbouw door middel van:

- Gebiedsgerichte ondersteuning: het noordwesten van de gemeente wordt aangewezen als transitiegebied voor kringlooplandbouw, waarbij wordt gestreefd naar de integratie van natuur-inclusieve landbouw, waterbeheer en recreatie. Buiten dit gebied wordt door middel van maatwerk gezocht naar passende oplossingen voor individuele ondernemers.
- Samenwerking met kennisinstellingen en ondernemers: door in clusters samen te werken met kennisinstellingen en agrarische ondernemers kunnen nieuwe technologieën worden getest en geïmplementeerd, zoals precisielandbouw, agroforestry, efficiënter watergebruik en energiezuinige innovaties. De gemeente heeft hierin een faciliterende rol.
- Verbinding met natuur en recreatie: de agrarische sector in dit gebied kan direct bijdragen aan de versterking van natuur en recreatie, bijvoorbeeld door het aanleggen van bloemrijke akkerranden, wandel- en fietspaden en natuurvriendelijke oevers. Dit zorgt niet alleen voor meer biodiversiteit, maar ook voor meer recreatieve mogelijkheden voor bewoners en bezoekers.

Buitenlandse werknemers
Veel agrarische bedrijven in de gemeente maken gebruik van buitenlandse werknemers, die essentieel zijn in tijden van arbeidstekorten. in de regio Westfriesland wordt een jaarlijkse groei in buitenlandse werknemers van 3% tot 5% voor-speld. Door de ontwikkeling van robotisering zou de toekomstige behoefte aan arbeidskrachten echter kunnen afnemen. De gemeente streeft naar goede en veilige huisvesting voor deze werknemers. Daarnaast is een goede ruimtelijke inpassing van belang om te waarborgen dat er geen ruimtelijke verslechtering ontstaat in de omgeving.

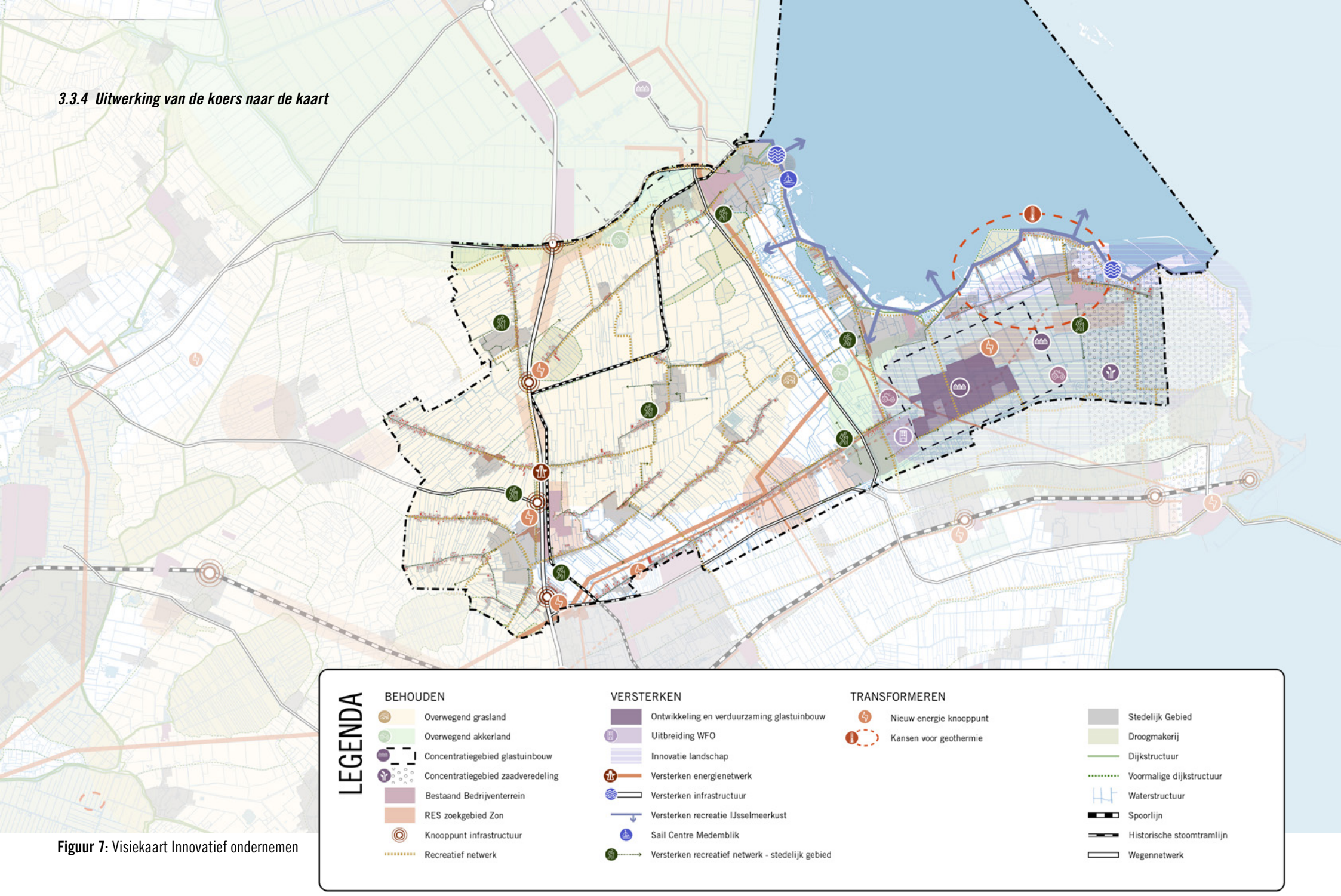
Overige bedrijvigheid
Naast de agrarische sector is er een diversiteit aan andere bedrijven in de gemeente. Deze bedrijven dragen bij aan een evenwichtige lokale economie en werkgelegenheid. Bedrijven op bedrijventerreinen willen graag uitbreiden, maar er is vaak beperkte ruimte beschikbaar. Verduurzaming van het productieproces (bijv. circulair ondernemen) vraagt ook om extra ruimte. In het westen van de gemeente zijn er nog veel cultuurhistorisch waardevolle elementen, waar de economische ontwikkeling mee in balans moet zijn. In het midden en oosten van de gemeente is door ruilverkaveling het landschap al meer aangetast, waardoor uitbreiding van bedrijventerreinen hier minder invloed heeft. Goede bereikbaarheid is cruciaal. Bedrijventerreinen moeten zoveel mogelijk aansluiten op belangrijke verkeerswegen, zoals de A7 en de Westfrisiaweg. De gemeente zet zich in om bedrijven aan te trekken die zich richten op innovatie in voedselproductie en zaadtechnologie. Deze taak is vanuit de gemeente belegd bij het Ontwikkelingsbedrijf NHN. We streven ernaar onze economie te verbreden van een landbouw- naar een innovatieve product- en onderzoeksgerichte economie.

Het waterzuiveringsbedrijf PWN in Andijk is cruciaal voor de drinkwatervoorziening in Noord-Holland. Dit bedrijf heeft een opgave om de drinkwatervoorziening richting de toekomst uit te breiden. Er worden maatregelen overwogen om de verkeersveiligheid rondom deze locatie te verbeteren. Om de gemeente aantrekkelijk te houden als vestigingsplaats, kijken we naar mogelijke oplossingen voor overlast in lintdorpen en knelpunten bij de ontsluiting van bedrijventerreinen.

3.3.3 Gebiedsgerichte koers

Het **oostelijke** deel van de gemeente, waar het economisch profiel centraal staat, biedt ruimte voor uitbreiding van bedrijventerreinen en glastuinbouw in het concentratiegebied. Dit gebied zal zich verder ontwikkelen als het economische hart van Medemblik, waarbij we zorgen voor een goede aansluiting op regionale en landelijke infrastructuur. Bedrijvigheid wordt gecentreerd en geclusterd, met speciale aandacht voor duurzame energiebronnen, circulaire activiteiten en het versterken van het energienetwerk om de groei te ondersteunen. Ook het gebruik van ‘grijs water’ (in plaats van drinkwater) waar dat mogelijk is, wordt gestimuleerd. Concrete locaties moet regionaal worden afgestemd. In het **westelijke** deel, waar het accent ligt op het behoud van het landschap, stimuleren we kleinschalige, duurzame agrarische activiteiten die bijdragen aan de ecologische en recreatieve waarde van het gebied. Hier wordt gestreefd naar een economie waarbij groei wordt gecombineerd met (landschappelijke) kwaliteit en duurzaamheid.

3.3.4 Uitwerking van de koers naar de kaart

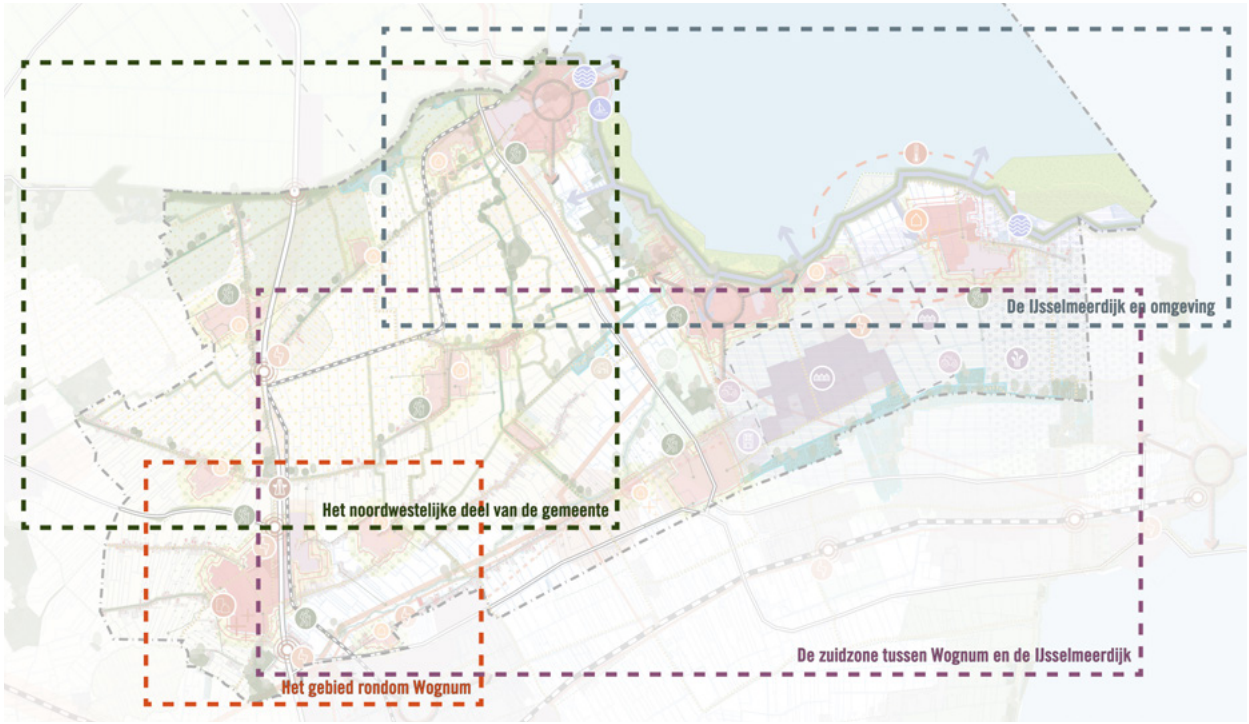

Figuur 7: Visiekaart Innovatief ondernemen

4. GEBIEDSGERICHTE UITWERKING

In dit hoofdstuk werken we de ruimtelijke visie verder uit voor de vier deelgebieden, waarbij we specifiek kijken naar de lokale opgaven en kansen die in elk gebied spelen. Onze gemeente is verdeeld in een aantal unieke landschappen. Elk gebied heeft unieke kenmerken die vragen om een maatwerkbenadering. Vooral bij ontwikkelingen op een klein schaalniveau zal per deelgebied moeten worden gekeken wat de mogelijkheden zijn qua functiecombinaties en vrijkomende percelen. Door gerichte keuzes te maken per gebied zorgen we ervoor dat de gemeente Medemblik toekomstbestendig wordt ontwikkeld, met oog voor de economische, sociale en ecologische behoeften van nu en de toekomst.

Met deze gebiedsgerichte vertaling geeft de gemeente Medemblik richting aan de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in vier specifieke deelgebieden. Elk gebied krijgt specifieke aandacht, waarbij de nadruk ligt op duurzaamheid, leefbaarheid en economische veerkracht. Deze visie per gebied wordt verder ondersteund door gedetailleerde kaarten die de ruimtelijke keuzes en ontwikkelprincipes per gebied in beeld brengen.

Figuur 8: Gebieden gebiedsgerichte uitwerking

4.1 De zuidzone tussen Wognum en de IJsselmeerdijk

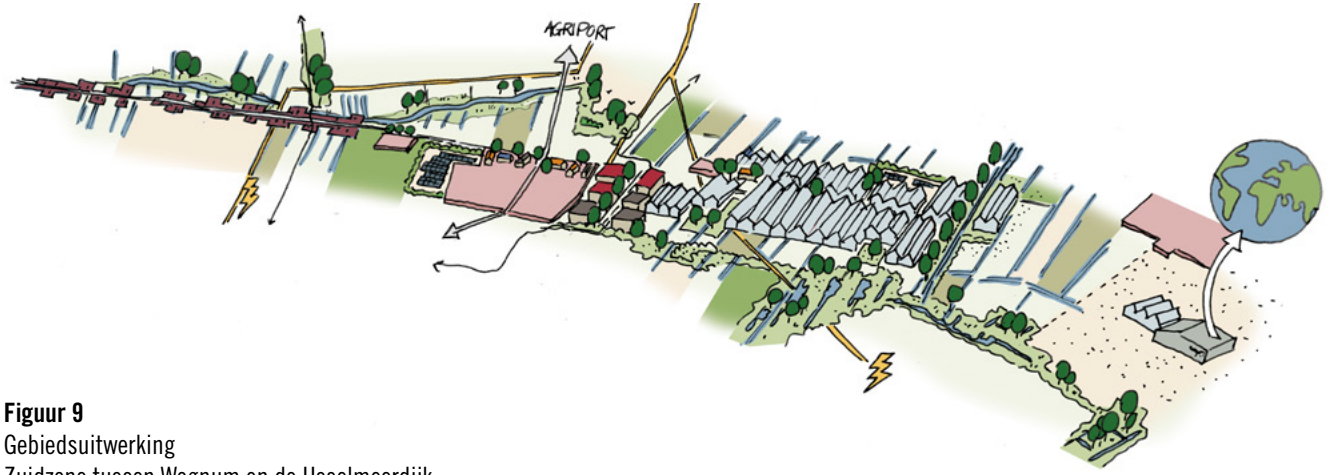
Dit gebied, als zone rondom de Zwaagdijk, vormt een belangrijk economisch cluster voor de gemeente. Hier concentreren zich meerdere economische opgaven, waaronder:

- Bedrijventerreinontwikkeling: Dit gebied biedt ruimte voor de uitbreiding van bedrijventerreinen, met nadruk op duurzame bedrijvigheid. Ontwikkelingen worden afgestemd op de bestaande infrastructuur en energievoorziening, waarbij netcongestie een belangrijke factor is.
- Uitbreiding energie-netwerk: Dit gebied is geschikt om de energie-infrastructuur uit te breiden. Het huidige onder-station van de regio is gevestigd langs de Zwaagdijk. Daarnaast loopt de 150 kv verbinding Oterleek en Zwaagdijk over dit gebied en vindt er huidige en toekomstige duurzame opwek plaats in dit gebied. We verwachten dat de toekomstige energievraag ook in dit gebied (uitbreiding bedrijventerreinen, verduurzamen van de logistieke sector).
- Concentratie glastuinbouw: De verduurzaming van glastuinbouw sluit aan bij de ambities van de gemeente en de provincie. Duurzame innovaties, zoals energieneutrale kassen, worden gestimuleerd om de impact op het milieu te minimaliseren. We verkennen of uitbreiding wenselijk is in dit gebied.
- Zonne-energie-opwekking: In dit gebied wordt ingezet op de opwekking van zonne-energie. Er wordt bewust gekozen voor zonneparken op plekken die weinig concurrentie hebben met andere functies, zoals gronden die niet geschikt zijn voor hoogwaardige landbouw.
- Het versterken van de leefbaarheid: door de nabijheid van de N307 ervaren inwoners geluidsoverlast, verslechterde luchtkwaliteit en sluipverkeer. Bij ontwikkelingen in dit gebied moet de leefbaarheid worden versterkt.

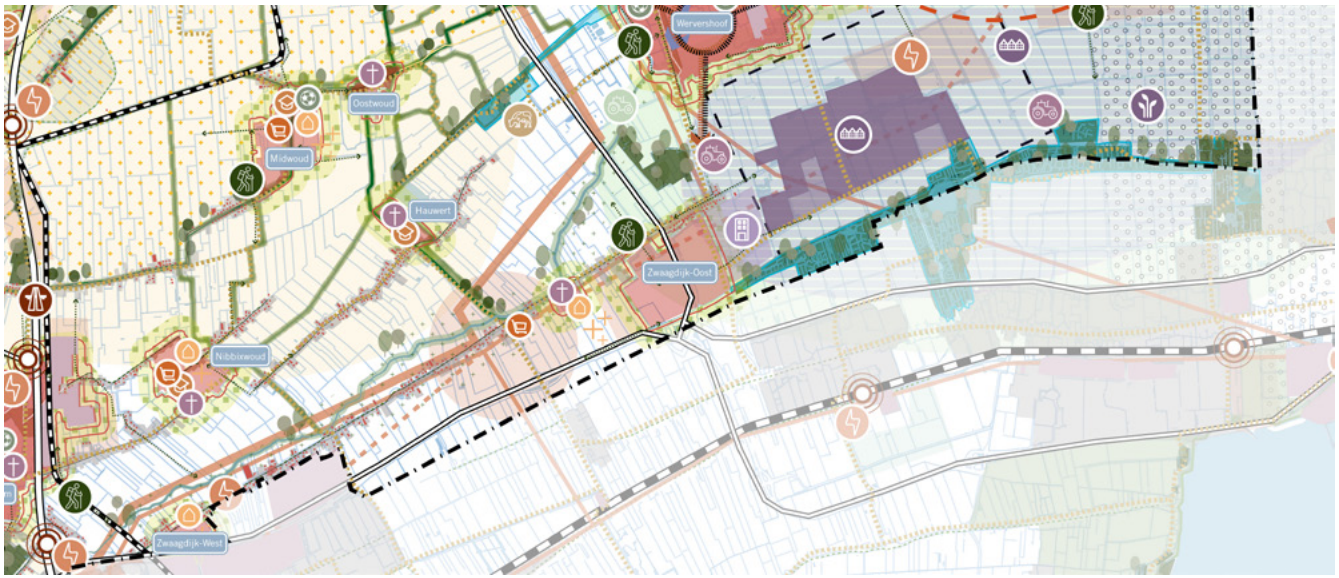
Ontwikkelprincipes :

Samen werken aan een fijne leefomgeving betekent in dit deelgebied dat de focus ligt op:

- Verduurzaming glastuinbouw
- De ontwikkeling van bedrijventerreinen wordt geconcentreerd rond bestaande knooppunten om verdere versnippering van het landschap te voorkomen.
- Zonne-energie wordt geïntegreerd in de bestaande infrastructuur, zoals langs de randen van bedrijventerreinen of glastuinbouwcomplexen, om ruimte optimaal te benutten.

Figuur 9
Gebiedsuitwerking
Zuidzone tussen Wognum en de IJsselmeerdijk

4.2 De IJsselmeerdijk en omgeving

De IJsselmeerdijk speelt een centrale rol in de gemeente Medemblik, zowel vanuit het oogpunt van waterbeheer als recreatie en toerisme. Dit gebied biedt kansen voor het benutten van de recreatieve potentie zonder dat toekomstige waterbeheersopgaven in het gedrang komen.

- **Waterbeheer:** Gezien de mogelijke verhoging van het peil van het IJsselmeer in de toekomst, is het cruciaal om te zorgen dat geen ontwikkelingen plaatsvinden die toekomstige aanpassingen in de waterhuishouding belemmeren. Het gebied blijft flexibel voor mogelijke versterking van de dijk en aanpassingen in het waterbeheer.
- **Recreatie en toerisme:** Medemblik en de IJsselmeerdijk vormen het hart van de toeristische mogelijkheden in de regio. Dit gebied biedt ruimte voor kleinschalige recreatieve voorzieningen, zoals wandel- en fietsroutes, maar ook voor hoogwaardige toeristische trekpleisters, zoals watersport en cultuurhistorisch erfgoed.

Ontwikkelprincipes:

Samen werken aan een fijne leefomgeving betekent in dit deelgebied dat de focus ligt op:

- Ontwikkelingen langs de IJsselmeerdijk worden beperkt tot recreatieve functies die geen structurele invloed hebben op toekomstige waterbeheermaatregelen.
- Medemblik wordt versterkt als toeristische kern met behoud van haar historische karakter, waarbij de nadruk ligt op de verbinding tussen stad en water.

Figuur 10
Gebiedsuitwerking
De IJsselmeerdijk en omgeving

4.3 Het noordwestelijke deel van de gemeente

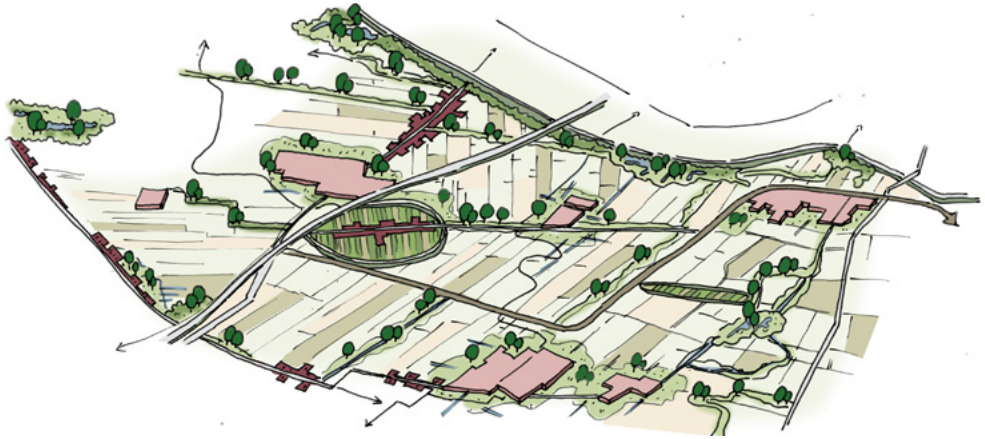
Dit gebied, met een bijzonder waardevol landschap, biedt ruimte voor een transitie in de landbouw. Hier kunnen natuurinclusieve landbouw en andere vormen van verduurzaming worden gestimuleerd. Ook biedt dit gebied kansen voor recreatie en natuurontwikkeling.

- **Verandering in landbouw:** Dit gebied biedt ruimte voor een geleidelijke overgang naar meer natuurinclusieve landbouw. Hierbij wordt ingezet op het verminderen van de ecologische voetafdruk en het versterken van biodiversiteit.
- **Natuur, recreatie en waterberging:** Naast de veranderingen in de landbouw is dit gebied uitermate geschikt voor waterberging en natuurontwikkeling. De aanleg van recreatieve voorzieningen zoals wandelpaden en fietsverbindingen zal de aantrekkelijkheid van het gebied voor bewoners vergroten.

Ruimtelijke keuzes:

Samen werken aan een fijne leefomgeving betekent in dit deelgebied dat de focus ligt op:

- Landbouwtransities worden gekoppeld aan natuurontwikkeling, met als doel de biodiversiteit te versterken en recreatiemogelijkheden uit te breiden. Lokale boeren worden actief betrokken bij deze veranderingen.
- Nieuwe recreatieve voorzieningen worden verbonden met bestaande dorpskernen, zodat inwoners gemakkelijker toegang hebben tot natuurgebieden.

Figuur 11
Gebiedsuitwerking
Noordwestelijk deel van de gemeente

4.4 Het gebied rondom Wognum

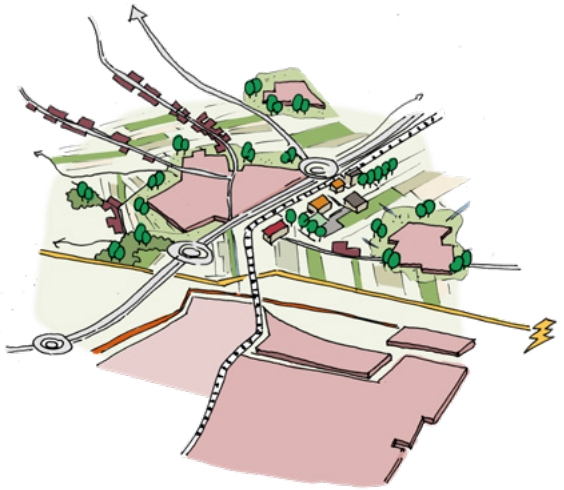
Wognum en omgeving heeft de meeste groeipotentie in de gemeente. Dit gebied wordt gezien als een belangrijk knooppunt voor toekomstige ontwikkelingen, met name vanwege de strategische ligging langs de A7 en de nabijheid van Hoorn. Ten zuiden van Wognum, in Zwaag, is een Pompstation van PWN gevestigd. Daarbij ligt een grondwaterbeschermingsgebied. Daarin gelden extra regels om drinkwater te beschermen, zoals geen diepe boringen, niet diep graven en geen bodemverontreiniging. Ook het gebied rondom Wognum leent zich voor uitbreiding van het energie-netwerk. Het westelijk deel van dit deelgebied biedt mogelijkheden op het vlak van recreatie.

- **Woningbouw en bedrijvigheid:** Wognum biedt ruimte voor zowel woningbouw als bedrijvigheid. De gemeente kiest ervoor om groei te concentreren in dit gebied, met een focus op duurzame, gemengde wijken en bedrijfsontwikkelingen rondom de A7.
- **Verbonden met Hoorn:** De ontwikkeling in Wognum staat niet op zichzelf, maar moet zich verhouden tot de nabijheid van Hoorn. Het versterken van de verbindingen met Hoorn, zowel qua mobiliteit als voorzieningen, is een belangrijke randvoorwaarde.

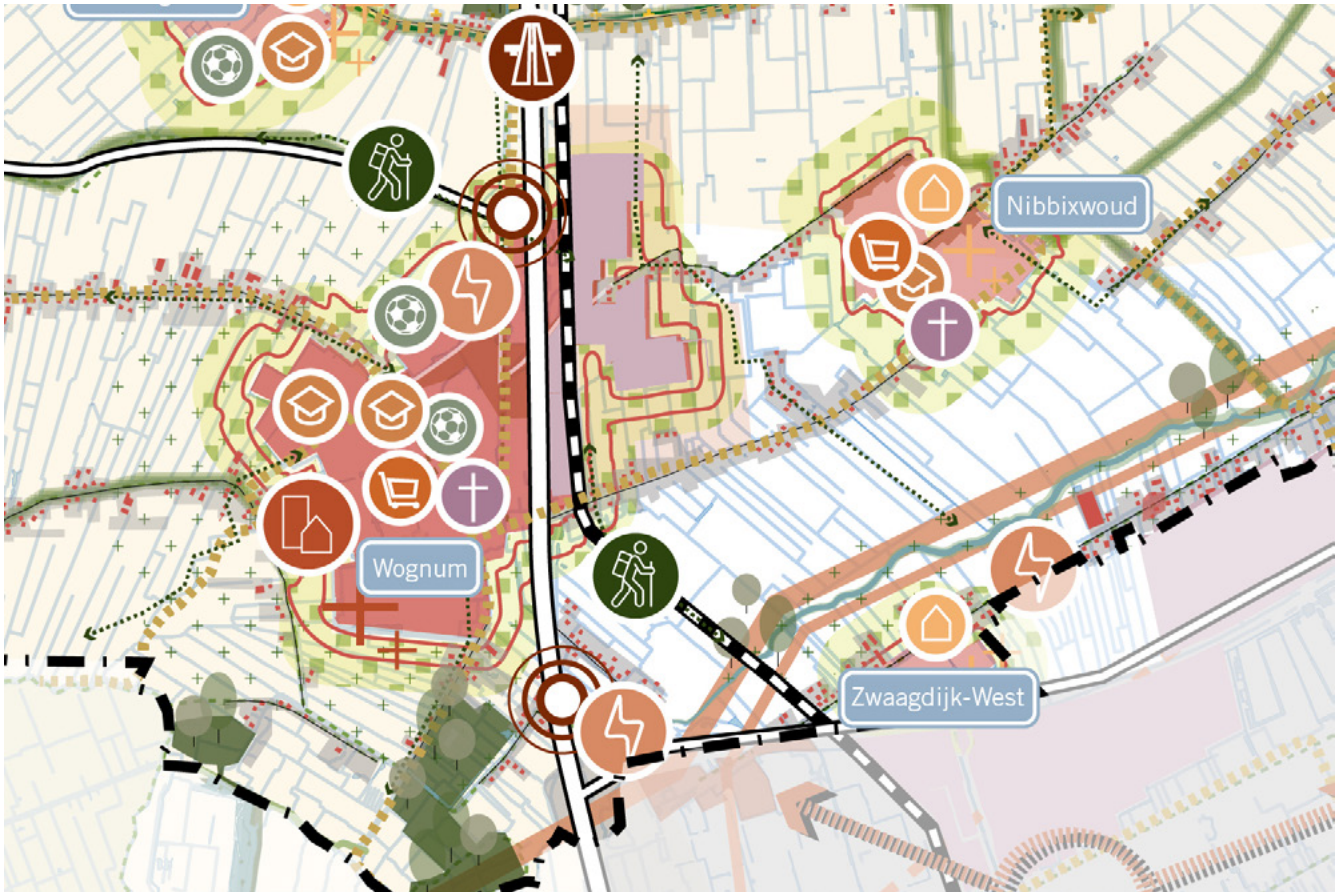
Ontwikkelprincipes:

Samen werken aan een fijne leefomgeving betekent in dit deelgebied dat de focus ligt op:

- Rondom de A7 wordt ruimte gereserveerd voor uitbreiding van de bedrijventerreinen die aansluiten bij de regionale economische strategie van Noord-Holland. Deze ontwikkelingen worden zorgvuldig ingepast in het landschap, waarbij rekening wordt gehouden met energievoorziening en duurzaamheid.
- De woningbouw in Wognum richt zich op het versterken van de woonfunctie, waarbij een mix van woningen voor starters en senioren wordt gerealiseerd.

Figuur 12
Gebiedsuitwerking
Het gebied rondom Wognum

4.5 Sturende principes bij gebiedsuitwerking en initiatieven

Met deze gebiedsgerichte uitwerking geeft de gemeente Medemblik richting aan de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in de vier onderscheiden gebieden. Elk gebied krijgt specifieke aandacht, waarbij de nadruk ligt op duurzaamheid, leefbaarheid en economische veerkracht. De gemeente Medemblik hanteert voor de verder uitwerking van de visie een aantal sturende ruimtelijke principes om richting te geven aan nieuwe ontwikkelingen op het gebied van woningbouw, bedrijventerreinen, dorpsontwikkeling, landschap, bodem en water. Deze principes dienen als kader voor besluitvorming en waarborgen dat toekomstige plannen aansluiten bij onze kernwaarden van duurzaamheid, leefbaarheid en weerbaarheid.

Een nadere gebiedsgerichte uitwerking heeft al plaatsgevonden in de vorm van het ‘Stadsplan Medemblik’. De nog op te stellen ‘Gebiedsvisie Medemblik’ is eveneens een voorbeeld van een gebiedsgerichte uitwerking.

4.5.1 Dorpsontwikkeling

De ontwikkeling van dorpen binnen Medemblik wordt gestuurd door de volgende principes:

1. **Ontmoeting en sociale cohesie**. Dorpsontwikkelingen zijn gericht op het creëren van ruimtes die ontmoeting tussen bewoners bevorderen. Dit gebeurt door het stimuleren van multifunctionele en uitnodigend ingerichte openbare ruimtes, zoals dorpspleinen, groen-blauwe recreatieruimten en sportvoorzieningen, waar sociale interactie en activiteiten centraal staan.

2. **Bewegingsvriendelijke ruimten**. De fysieke inrichting van dorpsomgevingen moet uitnodigen tot bewegen. Fietspaden, wandelpaden en groene speelruimtes krijgen een centrale rol in de dorpsontwikkeling. Deze voorzieningen dragen bij aan de gezondheid en vitaliteit van de dorpsbewoners.

3. **Leefbaarheid en voorzieningen**. Dorpsontwikkeling richt zich op het versterken van de leefbaarheid door essentiële voorzieningen, zoals school, sport en samenkomst, te behouden of te verbeteren. De nabijheid en toegankelijkheid van deze voorzieningen worden meegenomen in elke ruimtelijke keuze.

4. **Vergroening en klimaatbestendigheid**. In elke dorpsontwikkeling wordt vergroening gestimuleerd om het dorpskarakter te behouden en tegelijkertijd bij te dragen aan de vergroting van de biodiversiteit en klimaatadaptatie. Groene buffers, parken en bomenrijen zorgen voor verkoeling in de zomer en bieden ruimte voor waterberging bij hevige regenval.

4.5.2 Landschap, Bodem en Water

Bij ontwikkelingen in het buitengebied hanteren we de volgende principes om het landschap, bodem en water te beschermen en te versterken:

1. **Weerbaarheid vergroten**. Het landschap wordt weerbaar gemaakt tegen de effecten van klimaatverandering door waterbergingsgebieden in te richten en bodems te herstellen. Het principe ‘rekening houden met water en bodem’ wordt in elke ruimtelijke ontwikkeling toegepast, waarbij lage polders worden voorbehouden aan (capaciteit voor) waterberging.

2. **Systeemversterkende maatregelen**. Nieuwe ontwikkelingen worden gekoppeld aan maatregelen die het natuurlijke systeem versterken, zoals het verhogen van het grondwaterpeil in veengebieden of het herstellen van natuurlijke waterlopen. Dit zorgt voor een duur-zamer landschap dat beter bestand is tegen extremen zoals droogte en wateroverlast.

3. **Biodiversiteit integreren**. Waar mogelijk dragen projecten bij aan de versterking van de biodiversiteit. Dit betekent dat natuurvriendelijke oplossingen, zoals groenstroken, waterpartijen en bloemrijke akkerranden, waar mogelijk worden opgenomen in plannen voor woningbouw, bedrijventerreinen en recreatieprojecten. Waar dit niet mogelijk is, dient er te worden gecompenseerd op een andere plek.

4. **Natuurontwikkeling verbinden aan andere projecten**. Bij elke ruimtelijke ontwikkeling wordt natuurontwikkeling meegenomen als integraal onderdeel. Dit houdt in dat natuurgebieden worden verbonden met recreatieve ontwikkelingen en woningbouwprojecten, zodat er een win-winsituatie ontstaat waarin zowel biodiversiteit als recreatie versterkt worden.

4.5.3 Woningbouw en ontwikkeling van bedrijvigheid

De ontwikkeling van woningbouw en bedrijvigheid wordt geleid door de volgende ruimtelijke principes:

1. **Zorgvuldige afweging.** Eerst wordt er een zorgvuldige afweging gemaakt of het opofferen van agrarische grond ten behoeve van woning-bouw of bedrijvigheid op die locatie handig en verstandig is. Dit is nodig om het ondernemersklimaat in de regio te behouden en versterken.

2. **Behoeftegedreven planning**. Woningbouw en ontwikkeling van bedrijvigheid worden ontwikkeld op basis van een gedegen behoefteanalyse. Dit houdt in dat de demografische ontwikkelingen, zoals vergrijzing en gezinsvorming, als basis worden genomen voor de planning van nieuwe woonlocaties. Voor de ontwikkeling van bedrijvigheid wordt de economische groei en de behoefte aan ruimte voor het MKB en innovatieve sectoren leidend.

3. **Mobiliteit en bereikbaarheid**. De bereikbaarheid van nieuwe ontwikkelingen is cruciaal. Bij de planning van nieuwe woningbouwlocaties en bedrijventerreinen wordt ingezet op duurzame mobiliteit. Locaties worden gekozen op basis van hun verbinding met bestaande infrastructuur voor openbaar vervoer en fietsnetwerken. Ontsluiting van bedrijventerreinen wordt afgestemd op het beperken van verkeersoverlast en het versterken van multimodale verbindingen.

4. **Netcongestie en energievraag**. Gezien de toenemende druk op het elektriciteitsnet, wordt bij de keuze van locaties voor bedrijventerreinen en woningen nadrukkelijk gekeken naar de capaciteit van de energie-infrastructuur. Ontwikkelingen worden gericht op locaties waar voldoende energievoorziening aanwezig is of waar uitbreiding van het net mogelijk is zonder vertraging op te lopen. Bij nieuwbouw kijken we bij de keuze van de duurzame warmtebron ook naar welke oplossing die het beste past bij de beschikbare netcapaciteit. Duurzame energieoplossingen zoals zonne-energie op daken en energie-opslag worden gestimuleerd.

5. **Leefbaarheid en sociale cohesie**. Bij elke nieuwe ontwikkeling wordt gekeken naar de impact op de leefbaarheid van de directe omgeving. Sociale cohesie wordt bevordert door bij nieuwbouw een mix van woningen na te streven, te zorgen voor een buitenruimte die uitnodigt tot ontmoeten en bewegen en zorg te dragen voor de noodzakelijke (eerstelijns) voorzieningen. Bij bedrijventerreinen ligt de focus op het minimaliseren van overlast en het integreren van bedrijvigheid binnen de omgeving door slimme inrichting van groen en geluidsschermen.

6. **Waardevolle landschappen behouden**. Bij alle ontwikkelingen wordt rekening gehouden met het behoud van waardevolle landschappen. Dit houdt in dat nieuwe bouwprojecten worden gesitueerd op locaties die geen afbreuk doen aan de unieke kwaliteiten van het landschap van Medemblik, zoals open polderlandschappen en cultuurhistorische gebieden.

7. **Inclusief Ontwerpen en Bouwen**. Bij nieuwbouwprojecten wordt het sociale domein betrokken. Dit betekent onder andere:
   - De inrichting van de openbare ruimte wordt afgestemd op speelmogelijkheden voor kinderen.
   - Mobiliteit en bereikbaarheid van voorzieningen worden gewaarborgd, met aandacht voor voetgangers, fietsers en minder mobiele inwoners. Er wordt gezorgd voor voldoende geschikte huisvesting, bijvoorbeeld voor huisartsen en andere essentiële zorgverleners.

5. UITVOERING

5.1 Inleiding

De Omgevingswet biedt gemeenten een geïntegreerd kader om de fysieke leefomgeving duurzaam en samenhangend te ontwikkelen. Dit hoofdstuk beschrijft hoe de gemeente met verschillende beleidsinstrumenten de ambities uit de omgevingsvisie vormgeeft en uitvoert. De omgevingsvisie zelf staat centraal als strategisch document voor de lange termijn, terwijl instrumenten zoals programma's, het omgevingsplan en de omgevingsvergunning de concrete vertaalslag maken naar de praktijk.

We behandelen in dit hoofdstuk de verschillende instrumenten binnen de beleidscyclus, hun samenhang en het proces van besluitvorming. Ook komen de ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en de cruciale rol van samenwerking aan bod. Tot slot wordt de monitoring van de omgevingsvisie, projecten en beleid besproken, om de voortgang en effectiviteit te waarborgen en waar nodig bij te sturen. Op die manier kan de gemeente flexibel en toekomstbestendig inspelen op maatschappelijke, technologische en ecologische ontwikkelingen.

5.2 Implementatie omgevingsvisie en doorwerking naar andere instrumenten

De omgevingsvisie is een van de vele instrumenten waarmee ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving kunnen worden aangestuurd. We geven aan wat de relatie is met andere instrumenten, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen instrumenten van de Omgevingswet en overige instrumenten.

De relevante instrumenten van de Omgevingswet zijn:

- De omgevingsvisie;
- Het programma;
- Het omgevingsplan;
- De omgevingsvergunning.

De omgevingsvisie vormt een samenhangende, strategische visie met hoofdkeuzes voor het beleid rond de fysieke leefomgeving op de lange termijn. Deze visie wordt vastgesteld door de gemeenteraad. De ambities die in de omgevingsvisie worden benoemd, werken door in het omgevingsplan, in programma's en in vergunningverlening. Specifieke programma's kunnen sectorale of gebiedsgerichte onderwerpen behandelen en zijn gericht op kortere termijn uitvoerbaarheid. Het college is bevoegd om programma's vast te stellen.

Elke gemeente heeft straks één omgevingsplan, dat kan worden aangepast wanneer de situatie daarom vraagt (door besluitvorming van de gemeenteraad).

5.3 Instrumenten van de Omgevingswet

5.3.1 Het Programma

Om de visie te vertalen naar concrete acties, worden programma's ingezet. Deze programma's bevatten uitvoeringsdoelen en zijn bindend voor het bestuur zelf, maar niet voor burgers en bedrijven. Een programma kan burgers en bedrijven wel stimuleren om bij te dragen aan de doelstellingen. Er bestaat geen direct toezicht of handhaving op programma's.

Verplichte programma's komen voort uit Europese regelgeving, zoals het Actieplan geluid, of kunnen verplicht worden door het Rijk bij overschrijding van omgevingswaarden, zoals bij luchtvervuiling.

Vrijwillige programma's worden door gemeenten ingezet op eigen initiatief en zijn bijvoorbeeld gericht op thema's zoals wonen, verkeer, riolering, gezondheid, duurzaamheid of ruimtelijke kwaliteit. Deze programma's kunnen ook gebiedsgericht zijn, zoals voor kleine kernen, de binnenstad of bedrijventerreinen. Gemeente Medemblik stelt dit jaar (2025) een warmteprogramma op. Ook het al opgestelde 'Stadsplan Medemblik' en de nog op te stellen 'Gebiedsvisie Medemblik' zijn voorbeelden van vrijwillige programma's.

Voor de realisatie van de kwalitatieve doelen uit de omgevingsvisie zullen vooral vrijwillige programma's worden gehanteerd. Deze programma's bevatten maatregelen om de doelen uit de visie concreet te maken en te realiseren. Elk programma heeft een specifieke looptijd en kan maatregelen van andere partijen bevatten, waarbij een goede afstemming essentieel is.

Wanneer een programma naast maatregelen ook beleid bevat, wordt de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure gevolgd. Tijdens deze procedure kunnen zienswijzen worden ingediend, maar beroep en hoger beroep tegen het programma zijn uitgesloten.

Voorbeelden van reeds opgestelde programma's zijn:
- Het Stadsplan Medemblik. Dit Stadsplan kan gezien worden als een 5e deelgebied, naast de 4 deelgebieden uit de Omgevingsvisie.
- De Transitievisie Warmte (per 1-1-2026 te wijzigen in het Warmteprogramma).

Daarnaast ligt er een voorstel om een Programma Transitie Landelijk Gebied op te gaan stellen.

5.3.2 Het Omgevingsplan

Het omgevingsplan is de opvolger van het bestemmingsplan en omvat regels omtrent het gebruik van grond en gebouwen, evenals specifieke milieuregels. Het omgevingsplan is bindend voor burgers en bedrijven. De ambities uit de omgevingsvisie worden in het omgevingsplan vertaald naar concrete kansen en mogelijkheden, en de kwaliteiten uit de visie worden via regels veiliggesteld. Het omgevingsplan wordt vastgesteld door de gemeenteraad en kan worden aangevochten via beroep.

5.3.3 De Omgevingsvergunning

Bij nieuwe ontwikkelingen zijn de omgevingsvisie, bestaande programma's en het omgevingsplan leidend. De gemeente heeft de bevoegdheid om omgevingsvergunningen te verlenen of te weigeren.

5.3.4 Overige Instrumenten

Naast de instrumenten van de Omgevingswet zijn er andere middelen waarmee de gemeente beleid kan versterken, zoals het verstrekken van informatie, campagnes en financiële bijdragen of subsidies, bijvoorbeeld op het gebied van woningisolatie.

Kostenverhaal

Kostenverhaal is een onderdeel van het grondbeleid. Het gaat erover welke kosten de gemeente bij derden en eventueel zichzelf dient te verhalen in ruil voor planologische medewerking. De meest relevante te verhalen kosten zijn de plankosten en bovenwijkse kosten. De plankosten zijn een schadeloosstelling voor onder andere de ambtelijke inzet van een gemeente om een ontwikkeling planologisch mogelijk te maken. Kostendekkendheid is hierbij het uitgangspunt. Bovenwijkse kosten betreft een bijdrage aan door de gemeente te realiseren zogenaamde bovenwijkse projecten. Dit zijn voorziening ten behoeve van meerdere locaties die niet per se in het exploitatiegebied liggen.

Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, zoals een woonwijk gaat het niet alleen om het bouwen van woningen, maar ook om het aanleggen van wegen en fietspaden. De gemeente kan een deel van deze kosten terugvragen aan initiatiefnemers. Dit is geregeld in de Omgevingwet (art 13.22). Ook kan de gemeente via regels in het omgevingsplan een financiële bijdrage afdwingen voor kwaliteitsverbetering van de leefomgeving (art 13.23). Zo kunnen we bijvoorbeeld buurtoverstijgende wegen en paden of groen en water financieren. De gemeente heeft hiervoor een Nota Kostenverhaal vastgesteld.

Voor veel nieuwe woningbouwlocaties geldt dat er veel functies strijden om een plek: woningen, parkeerplaatsen, openbaar groen, watercompensatie. Vaak betekent dit dat er nauwelijks ‘extra’s’ mogelijk zijn. Op het vlak van klimaatadaptatie/water/groen leidt dat niet zelden tot geforceerde oplossingen binnen het plangebied die niet of nauwelijks bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit, belevingswaarde of vergroten van de biodiversiteit. Bepaalde elementen kunnen dan wellicht beter bovenwijks gerealiseerd kunnen worden om voor mens, plant en dier van betekenis te kunnen zijn. Dat vergt een lange termijn visie. De omgevingsvisie Medemblik biedt hiervoor goede handvatten.

5.4 Ruimte voor Nieuwe Ontwikkelingen

Het succes van de omgevingsvisie hangt samen met de ruimte die we bieden aan innovatieve en duurzame initiatieven. Flexibiliteit is daarbij van belang om nieuwe ontwikkelingen op het gebied van technologie, economie en klimaat snel te kunnen omarmen.

5.4.1 Initiatieven en de rol van de Omgevingsvisie

Innovatieve initiatieven moeten passen binnen de koers en doelen van de omgevingsvisie, maar flexibiliteit is essentieel om ontwikkelingen te faciliteren. Als we nu kijken naar de ambities uit deze omgevingsvisie, welke rol zou de gemeente dan moeten aannemen om deze waar te maken? Natuurlijk is die vraag niet eenduidig te beantwoorden. Meestal speelt de gemeente meerdere rollen tegelijk. Ze levert bijvoorbeeld een projectleider voor een nieuw schoolgebouw (realiseren), maar moet tegelijk ook de omgevingsvergunning afgeven (reguleren). Wel kunnen we duiden welke rol bij welk onderwerp de overhand heeft.

5.4.2 Samenwerking: rollen van gemeente, raad/college en initiatiefnemers

Samenwerking tussen gemeente, regionale partners, inwoners en bedrijven is essentieel voor het realiseren van de omgevingsvisie. De omgevingsvisie vormt hiervoor een basis.

5.4.3 Afwegingen en toetsing aan de koers

Verschillende gebieden vragen om specifieke doelen en benaderingen. Een toetsingskader moet richting geven aan ruimtelijke ontwikkelingen. De gebiedsindeling biedt ruimte voor specifieke ontwikkelingen:

- In het oosten richten we ons op economische groei en bedrijvigheid.
- In het westen ligt de nadruk op natuur en landschapsversterking.
- Langs het IJsselmeer zetten we in op recreatie en duurzame energie, met speciale aandacht voor meekoppelkansen.
- Rondom Wognum is ruimte voor grotere groei van woningbouw.

5.4.4 Proces en omgevingstafel

De Omgevingswet vraagt om een integrale afweging, met als uitgangspunt: ‘Hoe kunnen we dit initiatief mogelijk maken?’ De gemeente Medemblik werkt daarom met een zogenaamde ‘omgevingstafel’. Aan de tafel komen (in een of meerdere sessies) de initiatiefnemer en alle betrokkenen bij elkaar. Het initiatief wordt dan besproken vanuit de gedachte om het mogelijk te maken. Dit levert de initiatiefnemer een integraal advies op, waarmee hij de vergunningaanvraag kan opstellen en indienen. Daarna kan de vergunning in acht weken worden afgehandeld.

Keuze

De eerste projecten die we uitvoeren, zijn gericht op het versterken van de energie-infrastructuur en de realisatie van nieuwe woningen voor starters en senioren. In de periode 2025-2028 starten we met de aanleg van een zonnepark op het bedrijventerrein en de bouw van 200 nieuwe woningen in Medemblik-stad. Dit wordt gevolgd door infrastructurele verbeteringen rondom de A7 voor een betere ontsluiting van nieuwe bedrijven.

5.5 Monitoring van de Omgevingsvisie, Beleid en Projecten

Monitoring
De leefomgeving is nooit af. De omgevingsvisie is op een hoger abstractieniveau opgesteld om actueel te blijven. De visie wordt echter aangepast als maatschappelijke ontwikkelingen daarom vragen. We blijven in de gaten houden of onze ambities en doelen actueel zijn of om bijstelling vragen.

We actualiseren de omgevingsvisie elke 4 jaar. Afzonderlijke omgevingsprogramma's kennen hun eigen monitoring. Deze koppelen we aan de monitoring van de omgevingsvisie. Zo voorkomen we dubbel werk en houden we de omgevingsvisie levend. Aanpassingen van de omgevingsvisie zijn de verantwoordelijkheid van de gemeenteraad en volgen een volledige vaststellingsprocedure.

Actualisatie
De omgevingsvisie kijkt naar de lange termijn en geeft richting. Deze overstijgt daarom de veranderingen die zich elke vier jaar voordoen rondom verkiezingen. Desondanks kan het zijn dat specifieke thema's ten tijde van het opstellen van de omgevingsvisie in het brandpunt van de belangstelling stonden en daaruit jaren later verdwenen zijn. Of er zijn nieuwe opgaven waar we een antwoord op moeten hebben. Hiermee is de richting van de omgevingsvisie vaak nog de juiste, maar het is nodig om accenten te verleggen, of begrippen anders te noemen of laden. Juist in de ontwikkelingen en opgaven zou de komende jaren veranderingen of andere prioritering kunnen ontstaan. Dan is het goed deze aan te scherpen en vervolgens te verwerken in de omgevingsvisie. Om ad hoc aanpassingen te voorkomen, actualiseren we de omgevingsvisie elke 5 jaar. Per bestuursperiode staan we nadrukkelijk stil bij de stand van zaken rondom de omgevingsvisie.

RHO ADVISEURS

DATUM: 22 september 2025
PROJECT: OMGEVINGSVISIE

OPDRACHTGEVER: GEMEENTE MEDEMBLIK
PROJECTNUMMER: 20221363

STATUS: ONTWERP